

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

BESEDA NAŠEGA GLAVNEGA INŽENIRJA

Z ZDRUŽENIMI MOČMI bomo uresničili tudi letošnje velike naloge

Tako kot vsa gradbena operativna stoji tudi naše podjetje tik pred začetkom nove gradbene sezone. Ker je naša letošnja zadolžitev mnogo večja od lanskoletne, saj je postavljen naš plan že na 9 milijard, vrednost že sklenjenih pogodb pa kaže, da bomo morali celo to, že itak napeto nalogo še poveča-

ti, je prav, da se ob pričetku letošnjega leta seznanimo z glavnimi tehnično-operativnimi smernicami, ki se jih bomo morali držati, če bomo hoteli to nalogo obvladati.

Planska naloga po posameznih edinicah za l. 1960 je postavljena takole (upoštevana je samo glavna dejavnost):

Gradb. vodstvo Ljubljana	2.270 milijonov	od tega gradbene	1.140 milij.
Gradb. vodstvo Maribor	1.300 milijonov	od tega gradbene	900 milij.
Gradb. vodstvo Celje	1.200 milijonov	od tega gradbene	800 milij.
Gradbišče Jesenice	600 milijonov	od tega gradbene	400 milij.
Gradbišče Koper	420 milijonov	od tega gradbene	320 milij.
Gradbišče Ravne	420 milijonov	od tega gradbene	300 milij.
Gradbišče Kranj	400 milijonov	od tega gradbene	300 milij.
Gradbišče Zalog	200 milijonov	od tega gradbene	150 milij.
Gradbišče Hajdoše	150 milijonov	od tega gradbene	150 milij.
Gradbišče Podvelka	30 milijonov	od tega gradbene	30 milij.
Skupaj	6.990 milijonov	od tega gradbene	4.500 milij.
Kovinski obrati	1.100 milijonov		
Lesni obrati	335 milijonov		
Gradbeni polizdelki	450 milijonov		
Centrala	80 milijonov		
Projektivni biro	45 milijonov		
	9.000 milijonov realizacije		

V teh številkah niso zajete naše postranske dejavnosti, prodaja materiala, komunala itd. Če primerjamo planske naloge letošnjega leta z lanskoletnimi po edinicah (obrate izvajam), dobimo tole sliko:

Edinica	Realizacija v milijonih		Gradbeno (brez obrt.) v milij.	
	1959	1960	1959	1960
Ljubljana	1.418	2.270	972	1.140
Maribor	1.207	1.300	808	900
Celje	1.176	1.200	840	800
Jesenice	570	600	397	400
Koper	372	420	253	320
Ravne	658	420	335	300
Kranj	42	400	42	300
Zalog	362	200	214	150
Podvelka	268	30	257	30
Hajdoše	—	150	—	150
Trojane	112	—	112	—
	6.185	6.990	4.331	4.540

Pri tem je gradbišče Hajdoše grobo cenjeno, ker obseg te bodoče nove edince za letošnje leto še ni točneje znan. K gornjim zadolžitvam bi pripomnil to, da se že danes kažejo nekatere spremembe v postavljenih nalogah in bodo naloge posameznih gradbišč mnogo večje kot so planirane. Posebno občuten porast bo izkazalo gradbeno vodstvo Ljubljana, kjer je vrednost letošnjih del po že sklenjenih pogodbah že sedaj 2.785.000.000 din, od tega 1.317 milijonov gradbenih del.

Temu namenu služi tudi nova organizacijska oblika, ki jo uvajamo, to je ekonomska enota. Da povem na kratko: ekonomska enota naj spodbuja celotni delovni kolektiv na konkretnem objektu, da z boljšim delom, s štednjo materiala, z boljšo izrabo mehanizacije in opreme doseže boljši finančni uspeh pri svojem delu in prejmejo zato vsi člani takega kolektiva določen del tako ustvarjenega dohodka, izplačanega kot dopolnilni zaslužek. Z uvedbo ekonomskih enot se odpirajo v podjetju velike možnosti za izboljšanje našega dela, za dvig produktivnosti, za stremenje k višji stopnji mehaniziranosti, boljši izrabi mehanizacije — skratka, za uresničenje vseh tistih ciljev, ki vodijo k boljšemu finančnemu uspehu v podjetju. Naša naloga je, da to akcijo za uvedbo ekonomskih enot čim bolj populariziramo, da seznanimo vse člane kolektiva z možnostmi, ki so skrite v tej obliki dela in s prednostmi, ki jih nudi tako skupnosti, podjetju kot posameznikom. Naša prva poskusna enota »Merx« v Celju je pokazala najboljši rezultat in je o tem govorila v drugem članku, namenjenem tej naši ekonomski enoti. Tako kot bo predstavljalo delo na ekonomski enoti za vsakega člana kolektiva znatno možnost izboljšati svoje dohodke, če bo le voljan vložiti vse svoje znanje in sile v uspeh, tako bo čimvečje število ekonomskih enot omogočilo večjo produktivnost, boljšo izrabo kapacitet a tudi sprejemanje večjih nalog, kar vse bo vodilo do povečanja vseh prepotrebnih skladov podjetja. Dobro organizirana ekonomska enota tudi ne bo imela problema kadrov in delovne sile, ker bo vsak dober delavec, tehnik ali inženir, delovodja itd. želel delati v ekonomski enoti, ki mu bo omogočila uveljaviti vse sposobnosti. Prav tako pa bo ekonomska enota sama izločila iz svoje srede vse slabe delavce in kadre, kar bo vedlo do selekcije.

Točno spremljanje gibanj v proizvodnji — eden izmed pogojev uspeha

Nujnost, da uredimo naše poslovanje tako, da bomo operativno v

stanju pravilno planirati naše kapacitete, da bomo lahko v redu in realno spremljali napredovanje del in da bomo na drugi strani sposobni sproti kontrolirati finančni položaj posameznih objektov, kar vse bo v korist ne samo tehničnemu vodstvu podjetja in edince, temveč tudi organom delavskega samoupravljanja pri sprejemanju njegovih sklepov. Vse to nas sili, da bomo letos brezpogojno zahtevali kvalitetno izdelane operativne plane in obratovne obračune. Operativne plane, ki bodo izdelani za vsak objekt, obravnavali posamezne roke za dogotovitev faz dela, ki bodo na drugi strani že vnaprej določili potrebna sredstva in kapacitete za izvajanje del, smo sestavljali že doslej. Letos pa moramo izboljšati njihovo kvaliteto in strogo vztrajati pri zahtevi, da jih je treba vedno spremljati. Glede tega smo že priredili tečaj za stavbovodje, ki je omogočil našim mladim tehnikom in inženirjem, da se podrobno seznanijo z izdelavo takih planov.

Obratovni obračuni so še vedno za večino edinic nekakšen neobdobje. Le gradbena vodstva so storila glede tega korak dalje, predvsem gradbeno vodstvo Celje, ki je pri izdelavi obratovnih obračunov že doseglo prav zavidne rezultate. Že s tekočim mesecem bomo uvedli izdelavo obratovnih obračunov po vseh edinicah. Ti obratovni obračuni bodo morali biti delani po dveh linijah, po knjigovodski in po tehnični, vsklajeni pa na skupnih proizvodnih sestankih. Obratovni obračuni bodo omogočali mesečno kontrolo finančnega položaja za vsak sektor naših edinic, dajali bodo torej osnovo za razpravo na proizvodnih sestankih tehničnega kadra, pa tudi za delo upravnih odborov in delavskih svetov. Samo v primeru, da bomo z dobrimi obratovnimi obračuni sproti lahko kontrolirali naš finančen položaj, bomo lahko pravočasno in hitro ukrepali.

Dobro operativni plan in ažurni obratovni obračun pa so tudi temeljna zahteva pri uvedbi ekonomske enote. Brez teh dveh dokumentov ni možno delo in obračunavanje po ekonomski enoti.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Pred volitvami

Po sklepu delavskega sveta podjetja bodo volitve novih delavskih organov upravljanja v našem podjetju 22. aprila. Do takrat je pravzaprav zelo malo časa in je prav, da opozorimo na nekatere stvari, ki bi morali nanje misliti, ko se bomo pripravljali na volitve.

Poseben pomen letošnjih volitev daje desetletnica delavskega upravljanja, ki ga praznujemo v naši državi. Zato bomo povzeli predosem izkušnje, ki smo si jih v našem podjetju nabrali v tem obdobju. Težišče priprav bo torej v proučevanju izkušenj vsakega delavskega sveta posebej in upravnega odbora, splošne politike gospodarjenja v edinci in vsem podjetju, posebej pa še, kako je deloval demokratični mehanizem upravljanja. Pri analizi gospodarjenja bo sila koristno gradivo, ki ga je pripravil tovariš direktor za zasedanje osrednjega delavskega sveta, vendar bi bilo napak, če bi se z njim samo seznanili. Menimo namreč, da bi morala vsaka edinica na isti način analizirati svoje gospodarjenje, kakšno mesto zaveza ona v celotnem gospodarjenju Gradisa. Potemtakem bi bilo treba pripraviti za volilna zborovanja kolektivo, na katerih bomo postavljali kandidate za delavski svet, taka podrobna gospodarska poročila.

Posebno pomembne pa so izkušnje delavskega upravljanja v našem podjetju, ki bi jih morali analizirati v vsaki edinci. Sodimo, da bi moral delavski svet pripraviti ob pomoči sindikalne in partijske organizacije podrobno poročilo ne toliko o tem, koliko zasedanj je bilo, o čem so govorili in sklepali, ampak zlasti o tem, kaj je bilo v delu delavskega sveta in upravnega odbora dobrega, kaj bi bilo treba še izboljšati, kaj je delavsko upravljanje zaviralo in kaj pospeševalo. To so stvari, ki so jih sindikalne podružnice in partijske organizacije prav tako pa tudi organi delavskega upravljanja dolžne storiti, ko bodo delavski sveti polagali obračun svojega dela v pretekli mandatni dobi. Le tako bo imel tudi novi delavski svet jasne smernice, česa se mora varovati, in kaj mora pospeševati, da bo dobro delal ter se zares uveljavil kot kolektivni organ upravljanja podjetja in edince po neposrednih proizvajalcih.

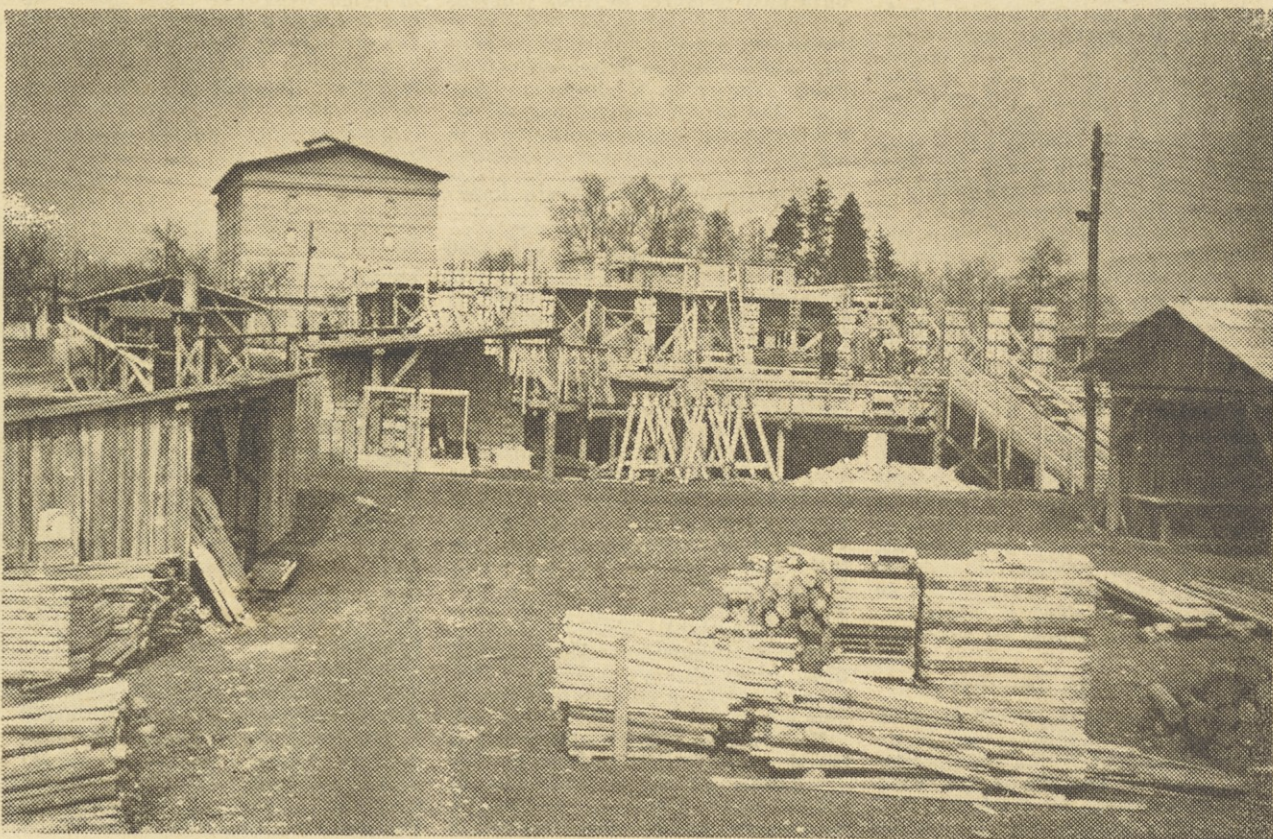
Skoraj pol plače več na mesec

Delavski svet je na zasedanju dne 25. marca potrdil začasni pravilnik o nagrajevanju po ekonomskih enotah.

Upravni odbor podjetja je osnoval prvi ekonomski enoti, in sicer: »Merx« v Celju in »Nove Jarše« v Ljubljani.

Prvi presežki na gradbišču ekonomske enote »Merx« v Celju, ki je začelo poslovati s 1. jan. 1960, so razdeljeni. Člani kolektiva prejmejo povprečno 0,445 dvomesečnih prejemkov (skoraj eno celo plačo).

Med drugimi prejemaajo poleg svojih plač in akordnih presežkov za dva meseca še: šef ekonomske enote tovariš Dobnik bruto 97.356 dinarjev, delovodja ekonomske enote 75.264 dinarjev, kvalificirani delavci tesarji, zidarji, železokrivci po ca. 20.000 dinarjev, nekvalificirani delavci po ca. 10.000 dinarjev.

Pogled na naše gradbišče »Merx« v Celju, kjer je ena izmed naših prvih ekonomskih enot

Trenutni uspehi nas ne smejo uspavati

Z občnega zbora sindikalne podružnice gradbenega vodstva Ljubljana

■ Celje. — Upravni odbor je na zadnji seji razpravljal o predvidenih planskih nalogah v letu 1960. Med drugim so sklenili, da prevzamejo gradnjo sušilnice v Zalcu v vrednosti štiri sto milijonov dinarjev. Nadalje se bodo udeležili licitacije predvidene gradnje petstolne tovarne v Krapini. Potrdili so tudi plan letnih dopustov. Sindikalna podružnica pa je sklenila, da se nabavi televizijski aparat in začasno montira v sejni sobi gradbenega vodstva Celje.

■ Jesenice. — Nagrajevanje po ekonomskih enotah bo na jesenih nedvomno eden izmed načinov uspešnejšega dela, takšno je bilo namreč mnenje članov na zadnji seji upravnega odbora. Sklenili so, da se bodo o podrobnosti pogovorili na prihodnji seji delavskega sveta. Razpravljali so tudi o pijančevanju in delovni disciplini. V bodoče bodo sklepe disciplinskega sodišča izobesili na oglasno desko. Beseda je nanesla še na volitve v organe delavskega upravljanja ter so se že pričeli pripravljati nanje.

■ Podvelka. — Sindikalna podružnica je vzporedno z likvidacijo gradbišča pravilno uredila in zaključila poslovanje podružnice. Ves inventar so s spremnim dopisom odpeljali drugim gradbiščem. Nagradili so tudi najboljše člane, ostali denar pa deponirali v banko.

Opomba: Priznati moramo, da je sindikalna podružnica kljub mnogim objektivnim težavam v celoti izpolnila svojo nalogo ter se v imenu sindikalnega odbora podjetja iskreno zahvaljuje vsem funkcionarjem bivše podružnice predvsem pa predsedniku tov. Janezu Zevniku in tajnici tov. Amaliji Cas za vsjo njuno nesebično in pošteno delo.

■ Šoštanj. — Sindikalna podružnica »Gradiš« Celje je nedavno v prostorih kegljišča v Šoštanju polagala obracun svojega dela. Poročilo je bilo izredno dobro sestavljeno, čeprav sama razprava ni bila najboljša. Občnemu zboru je prisostvoval tudi direktor podjetja tov. ing. Keržan.

V petek, dne 18. III. 1960 se je v prostorih menze »Ilirija« v Ljubljani zbralo 158 delegatov sindikalne podružnice gradbenega vodstva Ljubljana. V obširnem poročilu predsednika podružnice tov. Ivana Zorža, so bili nanizani uspehi ter nakazane nekatere smeri za nadaljnje delo. V razpravi so delegati v glavnem potrdili delo preteklega leta ter nakazali nekaj novih smernic in pomanjkljivosti. Obravnava se je vrtela okrog nagrajevanja, izobraževanja ter prehrane delavcev.

Letni skupščini je prisostvoval tudi podpredsednik Okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana tov. Lojze Capuder ter predsednik sindikalnega odbora podjetja »Gradiš« tov. Jože Lorenčič.

Smelo lahko trdimo, da je občni zbor sindikalne podružnice gradbenega vodstva Ljubljana potekal v vse drugačnem vzdušju kot lani. Spremenil se je tempo gradenj, spremenili so se odnosi in sistem nagrajevanja. Izkušnje nagrajevanja po učinku so pokazale, da je ta oblika mnogo boljše in naprednejša. Povečala se je proizvodnja in z njo tudi zaslužki naših delavcev.

Poročilo je obsegalo tudi niz vprašanj iz področja športne dejavnosti, organizacije proslav in izletov, predvsem pa higiensko-tehnične zaščite. Iz poročila je razvidno, da so samo na gradbenem vodstvu Ljubljana v lanskem letu izgubili zaradi nesreč pri delu in boleznih 15.661 delovnih dni, kar znaša v skupni vrednosti 5.905.907 dinarjev. To je številka, o kateri bo treba še razmišljati.

Drugi del poročila pa je zajel gospodarske in finančne uspehe gradbenega vodstva. Obseg gradbenih del se je v lanskem letu bistveno povečal, saj znaša celotna realizacija 1.532.900.000 dinarjev. Poleg ostalih podrobnosti zaključnega računa so bili nakazani tudi uspehi in izgube na posameznih sektorjih.

Po poročilu blagajnika in nadzornega odbora je predsedujoči tov. Ivan Grmek odprl razpravo. Nekaj trenutkov običajne mučne tišine.

Led je prebit

Vse je lepo in prav, je začel z razpravo tov. Humer, delavec na sektorju »Gospodinjska«. Poročilo predsednika je zajelo niz uspehov. Le škoda, da je pri obravnavi letne bilance toliko števil, malo težko si jih je zapomniti. So pa zelo koristne, je dejal, vsaj zvemo, kako smo med letom gospodarili.

V drugem delu razprave pa je govoril o organizaciji sestankov po sektorjih, ki so bili dostikrat zelo slabo pripravljani in sklicani zadnje minute. Vse to vpliva na vsebino in potek sestanka. Zahteval je tudi pojasnila, zakaj so na nekaterih sektorjih nastale izgube.

Smo šele na začetku nove poti

Z uspehom, ki smo ga letos dosegli, ne smemo biti zadovoljni, saj smo šele na začetku nove poti, je uvodoma dejal tov. Capuder. Res, da smo na področju organizacije dela dosegli vidne rezultate in delno tudi v sistemu nagrajevanja, toda sedanja oblika še ni popolna.

Kajti če hočemo bolje živeti, več trošiti, moramo tudi več ustvarjati. S tem pa ni mišljen le fizični napor, temveč smotrna organizacija in tak sistem nagrajevanja, ki bo neposredno finančno zainteresiral

Med občnim zborom podružnice ljubljanskega gradbenega vodstva

vsakega delavca. Delavci morajo biti udeleženi tudi na prihrankih materiala in zato tudi uvajamo sistem nagrajevanja po ekonomskih enotah. Vzporedno s tem pa se mora razvijati tudi izobraževanje kadrov in uvajanje nove in sodobne mehanizacije.

Se enkrat norme in akordi

Predsednik pododbora na »Gospodinjski« tov. Mijo Lovrenčič je zidar. Normo presega za okrog 30 do 50 %. Pravi, da tesarji celo nekaj več, si v sistemu nagrajevanja po ekonomskih enotah obeta še več, saj se bo na vse načine trudil, da

si s štednjo in boljšo organizacijo dela zaslužek še poveča. Če k temu prišteje še dodatnih 10 %, če normo ali akord preseže, se bo to nedvomno poznalo tudi pri plači. Malo težje je pri nekvalificiranih delavcih, toda z novimi prijemi in načini izobraževanja ter dvigom produktivnosti dela se bo tudi za njih stanje izboljšalo.

Poznati je treba dolžnosti in ne samo pravice

je dejal tov. ing. Kadunc, ko je govoril o uspehih pri gradnji vaje-niške šole, o delovni disciplini in o obračunavanju. Za delo smo vsi odgovorni in vsak je k skupnosti dolžan prispevati po svojih zmožnostih. Pri delu ni merilo papirnata kvalifikacija, temveč dejansko delo, ki ga vsak posameznik napravi v določenem času.

Važna je vzgoja

Dostikrat se po nepotrebnem pride v osebne napade, ki v proizvodnji igrajo zelo negativno vlogo. Res, da se pojavljajo napake, toda s tem še ni rečeno, da je ta ali oni slab član kolektiva. Treba je vskladiti medsebojne odnose ter se lotiti tistega dela in možnosti za povečanje produktivnosti, ki ne terjajo večjih investicij t. j. izobraževanja kadrov neposredno na delovnem mestu.

»Se črne kave nisem dobil«

Zelo veliko govorimo o dvigu življenjskega standarda. Osebná potrošnja vidno narašča. Morda včasih tega ali drugega blaga ni dobiti, toda, da zmanjka črne kave je skoraj nemogoče. Tako je na skupščini začel razpravo tov. Rančulovič. Čeprav se kuharice na svo-moč trudijo, da bi bili abonenti s hrano čimbolj zadovoljni je le-ta dostikrat vse premalo okusna in če k temu prištejemo še čistočo in ureditev prostorov, kjer se po stavbiš-čih hrana deli, je včasih graje vredno. Dobro bi bilo, da bi tovariš upravnik večkrat pogledal na stavbišča ter se posvetil za abonenti.

Se mnogo stvari in problemov so delegati obravnavali na občnem zboru. Poleg navedenih so v razpravi še sodelovali šef gradbenega vodstva ing. Mesarič, Tomo Krakej, Fabijan Rožič, Jože Lorenčič, Edo Kragelj in drugi. Lojze Cepuš

Nova prevzeta in začeta dela

V zadnjem času smo začeli z gradnjo vrste večjih objektov. Nekatere od njih smo prevzeli in začeli z gradnjo na hitro zaradi zelo kratkih rokov.

V Ljubljani smo poleg dosedanjih treh 40-stanovanjskih blokov v PBM v Šiški začeli z izkopji za nadaljnjih deset blokov. Začeli smo

tudi z izkopji za novo skladišče »Irg na debelo«, katerega polovica gre še letos v eksploatacijo.

Na Viču smo dovršili pripravljalna dela za gradnjo treh 20-stanovanjskih stolpičev. Na tem gradbišču bomo v naslednjih treh letih zgradili 500 stanovanj sistema ZIDOB.

V Jaršah izvršujemo pripravljalna dela za gradnjo 21 dvanaestorčkov sistema ZIDOB.

Na Gospodarskem razstavišču smo začeli z betoniranjem temeljev za nov okrogli paviljon. Rok junij mesec.

V Šiški smo prevzeli in začeli s pripravi za gradnjo bolnice. Rok: maj 1962. Gradbena vrednost preko 300 milijonov dinarjev.

Gradbeno vodstvo Celje je začelo s pripravljalnimi deli za veliko skladišče hmelja v Zalcu. Objekt je čez 50 m visok in bo viden po vsej Savinjski dolini. Rok julij 1962.

V usnjarni v Šoštanju smo začeli z gradnjo kromovega obrata.

Gradbeno vodstvo Maribor je v zadnjem času začelo z gradnjo skla-

dišča Jeklotehne na Ieznu in pa žitnega silosa v Melju.

Gradbišče Ravne je prevzelo gradnjo štirih 15-stanovanjskih stolpičev in pa gradbena dela na kladi-varni. Razen tega nadaljuje z gradbenimi deli na veliki novi valjarni.

Gradbišče Jesenice je začelo z gradnjo treh velikih stanovanjskih blokov na Plavžu. Na Bledu je začelo gradnjo hotela »Sloboda« za investitorja JNA in pa dveh rezervuarjev.

Gradbišče Koper je na hitro prevzelo gradnjo počitniškega doma za invalide v Strunjanu. Skupaj 120 postelj. Rok julij mesec. Hišice so slične onim v Sv. Nikoli.

Razen tega so začeli z gradnjo hale za Toplovod.

To gradbišče je začelo tudi s pripravljalnimi deli za naš dom v Po-reču.

Gradbišče Zalog gradi novo ope-karno INDOP obč. Št. Vid.

Gradbišče Kranj je začelo z deli na mostovih v Medvodah in Goričanih. V kratkem pa prične z gradnjo blokov sistema ZIDOB v Kranju.

Ing. J. U.

Beseda našega glavnega inženirja

Cimbolj izkoristimo stroje!

Naslednje o čemer bi rad povedal nekaj besed, je naša mehanizacija. Povečanje naše kapacitete mora temeljiti predvsem na dvigu naše produktivnosti in na povečanju stopnje mehaniziranosti in ne na računu povečanja števila delavcev. Zato je naša osnovna naloga, da omogočimo večjo produktivnost v podjetju in s tem sprejemamo večji nalog, da povečamo našo mehanizacijo. Delno že sklenjene pogodbe, delno plan investiranja v nove stroje, ki naj nadomestijo staro, ne-ekonomično ali iztrošeno mehanizacijo in povečajo število naših strojev, nam že utirajo pot v to smer. Vsa razpoložljiva sredstva podjetja, izpopolnjena z najetimi krediti, bi morala predvsem služiti temu namenu. Na drugi strani pa moramo z racionalno izrabo obstoječih strojev omogočiti njihovo boljše izkoriščenost. Jasno je namreč, da strojev, ki jih malo uporabljamo, ne bomo kupovali. Naj navedem primer betonirk. Teh je v podjetju 91, ki pa so izkoriščene le 30 %. Na drugi strani pa je postavljena zahteva po nabavi 17 novih mešalcev za beton. Jasno je, da pod takimi pogoji novih mešalic ne bomo kupovali in si bomo raje pomagali s prevažanjem mešalic na več objektov ali s prevažanjem betona od stabilne mešalice. Podobnih primerov je še veliko, zlasti pri srednji mehanizaciji, katere najemina ni tako velika.

Akordirajmo vsa dela

Se nekaj besed o akordiranju in nagrajevanju. Letos še ne bomo mogli povsod preiti na ekonomske enote. Zato se bomo morali povsod drugod potruditi za čimboljši odstotek akordiranja del, ki nikler ne bo smel biti izpod 60–70 %. Seveda bo to možno doseči le s skup-

nim trudom tehničnega kadra in prizadetih brigad. Dober brigadni sistem dela in kompleksni akordi bodo obilo prispevali k uresničenju te naloge. Da podpremo zahtevo po akordu tudi s strani naših delavcev, je delavski svet sklenil tudi stimulirati vse akordante, ki presegajo normo, z doplačilom 10 % na njihov zaslužek. Tako kot naj akord spod-buje naše delavce, je treba izpopolniti nagradni sistem za tiste, ki v akordu ne morejo delati, ki pa vendar lahko s svojim delom ali več ali manj prispevajo k skupnim uspehom. Dosedanji sistem nagrajevanja bo treba še izpopolnjevati in utrditi.

Administrativno poslovanje kaže mehanizirati

Ogromna teža dela bo v l. 1960 ležala na tehničnem kadru. Poleg tega, da bo treba nujno povečati število naših tehnikov in inženirjev, bo treba vse razbremeniti tistega dela, ki ni neposredno nujno vezano na njihovo tehnično operativno službo. Tako bo marsikje treba misliti o ločitvi komunale pod posebno upravo (posebno v Ljubljani, kjer predstavljajo menze in naselja že ogromen aparat, saj ne služi le gradbenemu vodstvu Ljubljana, temveč tudi Betonarni, CO in celo tuim podjetjem). S pisarji in risarji bo treba zlasti starejših tehnične kadre razbremeniti ročnega dela, da se bodo lahko posvetili organizacijskim problemom. Modernizirati bo treba sistem administrativnega poslovanja in edinec bolje opremiti s pripomočki za delo v upravi.

Na koncu bi rad povedal še nekaj besed o naši vzgoji kadrov. Da bomo lahko od naših delavcev in uslužbencev zahtevali maksimum storilnosti, jih bo treba nenehno poučevati. Stvar starejših kadrov je, da prenašajo svoje izkušnje na

mlajše kolege. Denar za razne tečaje, seminarje itd. se bo bogato obrestoval, če bodo ti tečajji dobro pripravljani in če bodo služili tistim, ki tudi sami žele svoje znanje izpopolniti. Čeprav se je število tečajev letos precej pomnožilo, mislim, da jih je še vedno premalo in bi morali krajši strokovni tečajji postati stalen sistem izobraževanja in dviga strokovne ravni naših članov kolektiva, pa bodisi da gre za nekvalificirane, polkvalificirane ali kvalificirane delavce, ali za naše tehnične, finančne ali administrativne kadre.

Naj opozorim samo še na tole: Osnova za delovni polet, za strokovni napredek in za željo po takem napredku je zdrav človek. Če gledamo poročilo o gibanju bolezni in nesreč v našem podjetju, vidimo, da se položaj zadnja leta ni bistveno izboljšal.

Bolovanje na enega ponesrečenca v podjetju je še vedno skoro 12 dni, na vsakega zaposlenega v podjetju pa odpade letno povprečno 13,11 dni bolezni, kar je zelo veliko. Zaradi nesreč in bolezni se je dohodek v podjetju v l. 1959 zmanjšal za 459 milijonov dinarjev, kar je vsekakor številka, ki da misliti vsakemu članu kolektiva. Skrb za delovnega človeka, uvedba lastnih ambulant v večjih centrih, povečanje aktivnosti HTZ službe lahko tu še veliko opravijo, samo če bodo našli razumevanje pri vseh članih kolektiva.

Ko sem na kratko nanizal nekaj problemov, zaključujem z željo, da nam bo letošnje poslovno leto uspelo po teh smernicah izboljšati naše delo in da bo s skupnimi napori uspelo še nadalje dvigniti sloves Gradiša in njegovo pomembnost, kar nam bo s sodelovanjem vseh članov kolektiva brez dvoma uspelo.

Ing. Alfred Peteln

Na Ravnah so zborovali

Lepo okrašena jedilnica je bila tisti dan nabito polna. Sindikalna podružnica je polagala obracun svojega dela. Iz poročila posnemamo, da je odbor zasedal dvajsetkrat, sklicali pa so en sam množični se-stanek kolektiva. Vse kaže, da so delali preveč za zaprtimi vrati. To so tudi v poročilu sami omenili, hkrati pa so naglasili, da imajo tudi pre-malo organiziranih, saj je včlanje-nih v sindikat komaj 60–70 % kolektiva. Nasprotno pa je bilo kultur-noprosvetno in športno udejstvova-nje zelo živo. Najbolj so se izkaza-li kegljači.

V razpravi so obravnavali nekaj najbolj perečih problemov tega kolektiva. Zlasti so govorili o naselju, ki že povsem razpada. Ljudski odbor jim je obljubil pomoč, tudi sami so pripravljeni prispevati s prostovoljnim delom in pričakujejo, da bo tudi naš osrednji delavski svet pokazal razumevanje za njihove probleme.

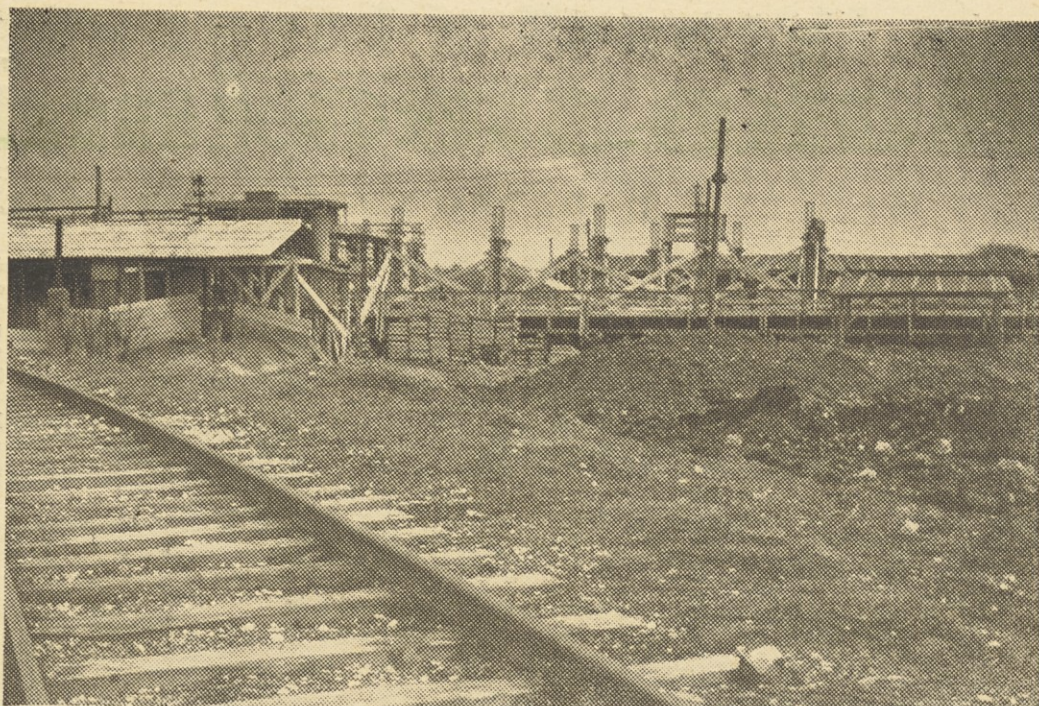
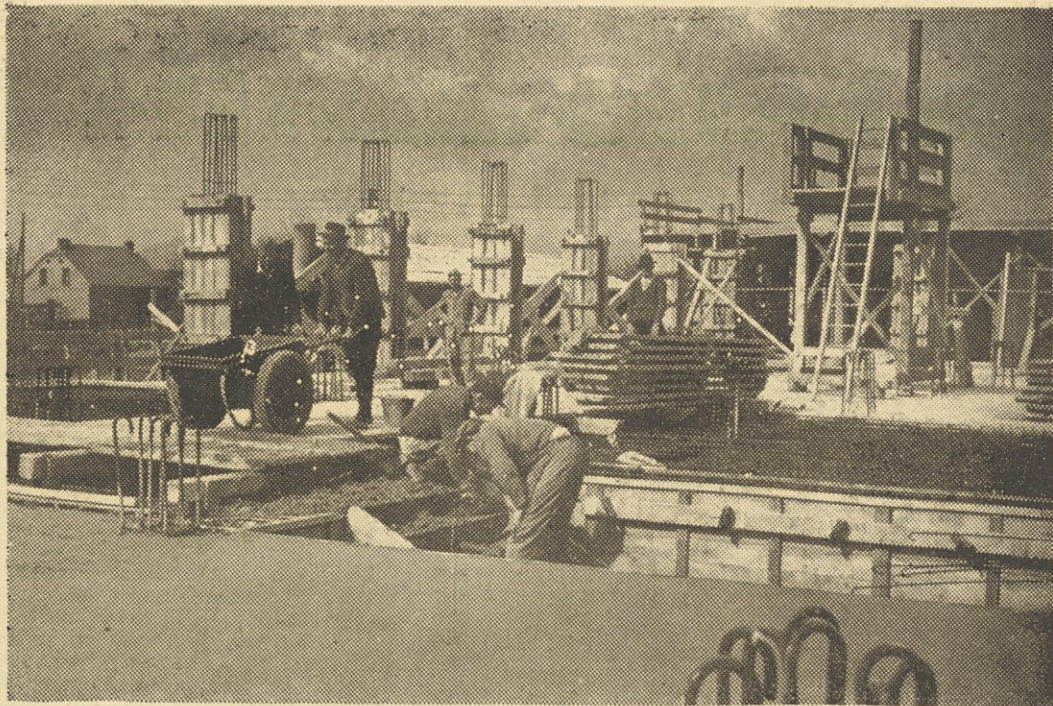
Ob koncu so se poslavili: od za-sluzne članice njahovega kolektiva

Vidonce in od sektorskega vodje Starovašnika. Prva se je poročila drugi pa gre na novo službeno dolž-nost.

M. P.

Predsednik Ivan Zorž, poroča o delu ljubljanske podružnice

Nesreča ne počiva

Sklepič Ivan, delavec, zaposlen na gradbišču Rayne na Koroškem je šel v četrtek, 4. II. 1960 ob 15.50 z dela domov. Na poledeneli cesti mu je spodrsnilo, da je padel. Pri padcu je dobil močan udarec v rebra.

Ledinek Zofka, delavka, zaposlena na GV Maribor, je v petek, 5. II. 1960 žagala drva z ročno žago. Žaga ji je odskočila in ranila palec leve roke. Poškodba je bila neznatna, a vendar je prišlo do zastrupitve, ker ni pravočasno iskala prve pomoči.

Golob Ivan, delovodja GV Maribor, je pri obhodu stavbišča v soboto, 6. II. 1960 ob 14 stopil na ploč. Ker je bil ploč spolzek, mu je spodrsnilo. Pri padcu je udaril z levim kolonom ob ploč in si ga tako poškodoval, da je moral iskati zdravniško pomoč.

Novak Ivan, zidar, ki dela na stavbišču skladišče Tezno, GV Maribor, je v sredo, dne 3. II. 1960 ob 14 stopil na žebelj, ki je molel iz razopazene deske. Žebelj se mu je zadril v nogo. Če bi na stavbišču les takoj po razopazanju očistili žebelj ali žebelje pokrivili, bi do ubodov ne moglo priti.

Juras Mijo, varilec v CO Maribor, je na stavbišču Avto-karoserija, Košaki, v sredo, dne 10. II. 1960 ob 10 varil pokrov na vratih. Poleg je delal njegov sodelavec na lestvi. Med delom je lestev zdrsnila in skupaj s sodelavcem padla na varilca. Lestev je padla zato, ker je bila postavljena na valovitem terezu, ni pa bila usidrana ali kako drugače zavarovana.

Harandi Ivan, delavec na stavbišču TE Soštanj, je v torek, dne 9. II. 1960 ob 7 pomagal pri premiščanju vodne črpalke z lesenim drogom. Pri tem mu je drog spodletel, črpalka pa mu je pritisnila desno nogo in mu jo poškodovala.

Nesreča se je verjetno pripetila zato, ker je delavec to delo opravljal prvič in ga na nevarnosti pri takih delih ni nihče opozoril.

Bajramović Hasim, delavec na stavbišču Vajen. šola, GV Ljubljana je v petek, dne 12. II. 1960 ob 12 vozil po odru z japanerjem beton, in ob porušitvi odra dobil poškodbe na obrazu.

Na oder, ki je bil postavljen za manjšo obtežbo, so pripeljali 3 japanerje polne betona. Ker pri tem niso pazili, da bi bila obtežba enakomerno porazdeljena, je prišlo zaradi nepravilne obremenitve do

odrinjenja stolic in s tem do porušitve odra.

Velika sreča v nesreči je, da niso japanerji polni betona potegnili medse tudi delavcev, in da je pri porušitvi odra prišlo le do manjših poškodb.

Pocedič Ivan, tesar, je na stavbišču stolpnice GV Ljubljana v ponedeljek, dne 29. II. 1960 opaževal steno. Med delom se je utrjala opažna soha, ki jo je preslabo pritrdil. Pri padcu sohe mu je žebelj poškodoval glavo.

Karabegović Momir, priučen tesar, je v naselju Tomačevo GV Ljubljana, dne 11. II. 1960 ob 9 s 3 tovariši prenašal steklo v zabojih. Ko so zaboj postavljali na tla, so sodelavci zaboj prehitro spustili, da ni mogel pravočasno umakniti roke. Zaboj ga je pritisnil in poškodoval prste desne roke.

Središek Ludvik, delavec, na stavbišču INDOP — gradbišče Zalog, je v nedeljo, dne 14. II. 1960 ob 8.50 v jedilnici na štedilniku, kjer se je kuhala kava, dvignil pokrovko. Ker je kava vrela, je para puhnila z lonca vanj. Dobil je opekline na roki in trebuhu tako, da je moral v bolnico. (Dokazano s pričami).

Nekič Marko, priučen tesar, zaposlen na stavbišču ROV-Gorje, gradbišče Jesenice, je v četrtek, dne 11. II. 1960 ob 19. uri v rovu rinil vagonček prekučnik. Ker je bil vagonček pokvarjen, da se je sukal sedaj na eno in sedaj na drugo stran, je zadel ob ventilacijski cev, delavcu pa pritisnil desno roko ob beton in mu poškodoval prste.

Zakaj so uporabljali pokvarjen prekučnik in zakaj je delavec držal vagonček s strani? Zakaj delovodja ni podvil potrebne ukrepe, ker se je pri istem delu zgodila enaka nesreča v sredo, dne 10. II. 1960 ob 17, ko se je ponesrečil Anton Zeja, priučen betonier?

Petek Franc, delavec na gradbišču Podvelka, je 4. II. 1960 delal v skupini, ki je nakladala kamenje na vagonc. Z nakladanjem so končali ob 25. Ko je šel po rampi s suknjičem v roki, je stopil na desko, ki je ležala na skrajnem koncu trama tako, da se je, ko je stopil nanjo, dvignila in ga udarila po glavi. Bil je lažje poškodovan.

«Gradisov vestnik» izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš — Tiska tiskarna «Toneta Tomšiča» v Ljubljani. — Izhaja mesečno.

Ekonomska enota »Merx« v Celju

Po opravljenih uradnih formalnostih kot so: predložitev in potrditev predračuna, sklepanje pogodb z investitorjem ter obrtniki, sestavi operativnega plana, izvlačka materiala in potreb delovne sile in mehanizacije smo sredi novembra lanskega leta začeli na objektu s pripravljalnimi deli, kmalu nato pa tudi na samem objektu.

Investitor je celjska veletrgovina z živili »Merx«, pravzaprav Zavod za stanovanjsko in komunalno izgradnjo mesta Celja.

Konstrukcija objekta je armiranobetonska, koristne površine 808 m² ter štirietazna. Prizidek, ki bo služil za pisarne in garderobe, meri 253 m², je dvotažen in bo zidan iz opeke.

Gradnja objekta ni zahtevna ter nudi zato obilo možnosti za racionalne posege, s katerimi je moč znižati proizvodnje stroške čez mejo, ki jo dopuščajo zahtevnejši armiranobetonsko ali zidani stanovanjski objekti. To dejstvo, dalje ugodna lega za razmestitev pomožnih objektov in deponij ter bližnji viri, v nemajhni meri pa tudi možnost nagle intervencije vodilnega aparata gradbenega vodstva so narekovala, da prav na tej stavbi napravimo poskus, ki naj potrdi upravičenost novih poti v nagrajevanju po enoti proizvodva tudi v gradbeništvu, kar se je pokazalo primerno in učinkovito v številnih industrijskih podjetjih po vsej Sloveniji.

Sprva so bili pojmi o potrebnosti in koristnosti takega poskusa za podjetje in kolektiv dokaj nejasni. Ko pa smo dobili osnutek delitve ustvarjenega dohodka, pa so se stvari razbistrile in je bil pregan strah, da bodo ostala prizadevanja za pocenitev gradnje brez ustrezne nagrade. Ob vsakodnevnem pojasnjevanju, kako je treba čuvati material, kako skrbeti za mehanizacijo, kako se truditi za čimhitrejšo gradnjo, saj je v takih primerih čas v resnici zlato, so se kmalu začeli kazati sadovi. Dvignila se je storilnost, delavci so začeli zelo varčevati z materialom. Naj navedem le nekaj števil:

Investitor je priznal za leto 1960 14.205.829 din realizacije pri okrog 40 zaposlenih. Z izravnanim faktorjem 0,95 je bila priznana realizacija reducirana na 13.495.538 dinarjev. Stroški bi znašali 8.064.073 dinarjev. Ta dohodek se deli po pravilniku 48 % podjetju, 52 % kolektivu objekta.

Izračun se je pokazal, da pripade v prvih dveh mesecih letošnjega leta 2.829.367 dinarjev, od česar je treba odbiti dvomesečne prejeme, ki so bili iz-

plačani pravzaprav kot akontacija na dohodek. Za 20 % reducirana razlika — vloga do nasljenega dokončnega obračuna objekta — znaša 685.392 dinarjev, kar bo razdeljeno kolektivu brž ko bo delavski svet podjetja predlagal zbrano obračunsko gradivo ter ga potrdil.

Ko smo tako v grobih črtah prikazali ekonomsko koristnost, ki jo bo po vsej verjetnosti imel kolektiv te ekonomske enote pri gradnji objekta, upoštevajoč pri tem tudi spremenjen odnos zaposlenih do gradiva, strojne opreme in povečanja naporov slehernega člana kolektiva, ne moremo mirno preiti tudi prek miselnosti, ki preveva člane te ekonomske enote.

Pri mnogih je bilo sprva zaslediti nezainteresiranost, ker niso čutili prave vezi s podjetjem, v mislih imam predvsem sezonce. Ta je skoraj povsem splahnela. Material so začeli skrbno varovati in vrednotiti, saj se je vsak zavedal, da pomeni vsak prihranjen dinar pol dinarja zanj. Ne ugotavljamo več doslej tako pogostih primerov nemarnega odnosa do gradiva. Zaslugo za tako spremenjen odnos moramo predvsem pripisati starejšim in bolj razgledanim delavcem, ki s svojim delom in zavzetostjo za koristno »novotarijo« budno pazijo na okolico in ne dovolijo uničevanja gradbenega materiala, še manj pa, da bi ga puščali nezavarovanega ali celo razmetanega po gradbišču.

Red pri gradivu je kolektiv ekonomske enote, kakor smo pričakovali, prinesel tudi v odnos do strojne opreme. Doslej številne pripombe na račun slabega odnosa do strojev so skoraj povsem izostale. Čiščenje in nega strojev ni več skrb samo delovodje gradbišča. Glede storilnosti pa ni dosežen tolikšen napredek, vendar se kaže tudi tu naraščanje. Prav gotovo je na storilnost že doslej vplival sistem akordov. Glavni razlog pa bo bržčas v neuvežbanosti novospregledanih sezonskih delavcev, ki doslej v gradbeništvu še niso bili zaposleni. Drugi vzrok pa je najbrž tudi v prenizki strokovnosti polkvalificiranih delavcev. Ti so opravljali v glavnem le dela, ki terjajo manj strokovnosti pa več fizičnih naporov.

Naše izkušnje kažejo, kako nujno potrebno je dvigati strokovno znanje zaposlenih, zlasti nekvalificiranih.

Uspehi celjske ekonomske enote potrjujejo vsa predvidevanja in dokazujejo, da je pot, po kateri smo krenili, pravilna in izredno koristna tako za delavce kot za podjetje.

Leo Dobnik

PROSLAVE DNEVA ŽENA

Skoraj po vseh edinicah so naše žene svečano proslavile 50-letnico mednarodnega praznika — Dneva žena. Žene, ki so bile skozi vsa stoletja zapostavljene, so šele v novi Jugoslaviji dobile vse pravice. Tako so letos že šestnajstič slavile Dan žena, kot enakopravni državljani.

Vemo in znamo ceniti vse žrtve in požrtvovalnost naših žena za časa narodnoosvobodilne borbe, saj jih

je samo v borbi sodelovalo preko stotisoč. Tudi v zaledju so bile žene tiste, ki so pomagale organizirati mrežo odpora in pomoči za fronto.

Prav tako tudi danes srečujemo naše žene na vseh področjih družbene dejavnosti, kjer kot enakopravne državljanke stopajo z ramo ob rami svojih moških tovarišev in sodelujejo pri napredku in izgradnji naše socialistične domovine.

In sedaj pogledimo kako so potekale proslave.

Sindikalna podružnica v centralnih obratih je proslavo združila z izletom. Organizirala je izlet v Otočec na Dolenjskem. Tu jih je čakalo svečano kosilo. Proslava je potekala v prijetnem razpoloženju in tudi kontrola ni bila prehuda. (Možje so namreč pooblastili za kontrolo tov. Ravnikarja, šefa komercialne). Posebno so se izkazali tudi strelci, ki so s posebnim dopisom čestitali k prazniku žena. Žal se vse žene proslave niso udeležile in to zaradi prepovedi nekaterih mož, ki hočejo imeti ženo vedno le pri sebi.

Tudi celjske žene in dekleta so praznik svečano proslavile. Povečale so se vse druge. Proslave se je udeležilo tudi ing. Zerovnik. Služne proslave so bile tudi v Ljubljani: in v drugih edinicah. Pa pogledimo, kaj nam pišejo iz Maribora. Kot vsako leto, tako je tudi letos naša sindikalna podružnica v Mariboru prispevala svoj delež, da smo lahko praznovali dostojno in res praznično 8. marec — Dan žena. Na ta praznik so se začele pripravljati nekatere tovarišice-članice izvrš-

nega odbora sindikalne podružnice že v januarju.

Pri programu so sodelovale le tovarišice z uprave, kajti ni bilo mogoče mobilizirati žensk s terena. Program je obsegal referat, nekaj recitacij, pesmi, vmes pa je tudi zagrata godba nekaj partizanskih pesmi. O pomenu praznika je spregovorila tovarišica Berta Vigali, ki je prikazala vlogo žene pred vojno in v današnji socialistični družbi. K prazniku je ženam čestital v imenu uprave in sindikalne podružnice bivši tajnik sindi. podružnice Lado Janžekovič. Pasebej pa je naglasil, da naj pozdrave prenesemo vsem tistim ženam našega kolektiva, ki danes niso imele možnosti, da bi se udeležile te velike slavnosti.

Na proslavi so bile skoraj vse žene našega kolektiva z vseh gradbišč, saj se je udeležilo nekaj nad sto članic. Po programu je bila mala zakuska. Žene so izrazile željo, da bi se večkrat zbrale. Morda ne bi bilo napak, da bi tovarišica, katera je, ali bo, kot se sliši, odgovarjala v sindikatu za ženska vprašanja, organizirala kakšen izlet, kakšno skupno žensko posvetovanje ali slično.

Pripomniti moram tudi, da je bila letošnja proslava ena najboljših, da so se žene počutile kot še nikoli doslej, kajti uvideli in spoznale so, da se resno in dejansko skrbi za žene tudi v dejanjih ne samo v besedi.

Sindikalni podružnici pa še enkrat najlepša hvala za vse prispevke in pozornost.

Žene iz Centralnih obratov so preživele Mednarodni ženski dan na prijetnem izletu na Otočcu

Kako smo lani gospodarili?

DODATNO POROČILO K ZAKLJUČNEMU RAČUNU ZA LETO 1960

Poročilo, predloženo članom DS, zajema v pretežni večini prikaz do-gajanj v poslovnem letu 1959., ne da bi pri tem ugotavljalo razne težnje, ki so vidne šele ob opazovanju večjega števila let. Seveda naše go-spodarske organizacije razen za nekatere grobe pokazatelje ne morejo pokazati primerjalnih anali-z za daljšo število let, ker so se v teh letih bistveno menjali instru-menti, plače in cena, nadalje klasi-fikacije posameznih kategorij de-javnosti, struktura del in zaposle-

nih ter končno tudi obseg in koli-čina nalog, ki so se pojavile na tr-žišču in se spreminjale iz leta v leto. Vendar smatramo, da moremo obdobje 1957., 1958. in 1959. gledati kot čas, v katerem se niso bistveno menjale razmere, da so bili instru-menti več ali manj isti, tržišče je bilo oskrbljeno z naročili in struk-tura del se je vsaj v grobem drža-la v istih mejah. Zato bomo skušali naše analize omejiti na 3 leta, pred tem pa bi nekaj pokazateljev po-kazali tudi za daljše obdobje.

Iz tabele se vidi ustalitev plač v l. 1958. v primerjavi z l. 1957., ker je v tem letu podjetje moralo pla-čati proračunski prispevek iz do-hodka federaciji ter se je tako zmanjšala tudi kvota osebnega do-hodka. Leto 1959. pa pokaže skok naprej in to preko predvidevanj, ki so bila izračunana v pripravljal-

nem postopku za potrditev tarifne-ga pravilnika v letu 1959. V tem postopku smo namreč pričakovali dvig osebnih prejemkov za 10%. Če sestavimo plače po njihovi strukturi t. j. plače po času, učin-ku, nadurah, ostalih nadomestilih ter plačah nad tarifno postavko, na-gradami in premijami, dobimo tole

Tabela 12. jasno kaže, prvič, da je iztrošenost naših strojev precejšnja, drugič pa da so bila naša vlaganja v novo mehanizacijo nezadostna, saj se je odstotek iztrošenosti v le-tu 1958. celo povečal, kar pomeni, da smo od vrednosti strojev več od-pisali, kakor dokupili novih stro-jev. Omeniti pa je treba tudi, da so tudi dobavni roki za nove stroje in vsa procedura okrog tega izred-no dolgi.

V. Produktivnost

Merjenje produktivnosti pred-stavlja v gradbeništvu, zlasti pa v gradbenih podjetjih, enega največ-jih problemov. Razlogov za to je več. Prvič je operativna odvisna od naročil, ki jih dajejo posamezni investitorji. Drugič je dejavnost gradbenih podjetij lahko dosti raz-lična, ker se morajo prilično pril-a-goditi tržišču tako, da se lahko an-gažirajo bodisi na stanovanjskih objektih, kot pri drugi visoki gradnji pa tudi pri industrijskih gradnjah. Tretjič je v posameznih letih možna precejšnja razlika v fazi del. V enem letu se večina ob-jektov zaključuje. Četrthi igra pri oceni produktivnosti bistveno vlogo gibanje cen gradbenih storitev iz leta v leto kot posledica dviga cen osnovnih materialov, administrativ-nih povišanj plač in sprememb in-strumentov ter vpliva ponudbe in povpraševanja na tržišču. Končno igrajo pri tem precejšnjo vlogo razpoložljiva sredstva investitor-jev, ki niso niti enakomerna niti prilagojena kapacitetam operative, ter tako povzročajo večših izredno ostre ponudbe, kopice reflektantov na isto delo ali pa obratno slabo zainteresiranost izvajalcev in kot posledico višje cene in boljše za-sluzke podjetij. Zato je razumljivo, da se v gradbeništvu merjenje pro-duktivnosti ni premaknilo dosti na-prej od tistih najglobalnejših in seveda tudi najprimitivnejših oblik ugotavljanja.

Prva groba ocenitev produktiv-nosti, ki pa skriva v sebi vse zgoraj našete elemente, zaradi katerih ni najtočnejša, je kvocient med bruto produktom podjetja in izvršenimi efektivnimi urami. Pri tem uposte-vamo v bruto produktu vso dejavnost gospodarske organizacije, ki se evidentira v njenem knjigovodstvu. Ta groba ocena istega pokazatelja pa v določenih primerih vendar da-je rezultate, katere moramo oceniti kot dovolj točne. Pogoj za to je, da je v opazovanem obdobju struktu-ra del približno enaka, prav tako pa tudi fazno stanje del. Pod tako supozicijo je potem problematična le še sprememba v cenah, vendar se da ta sorazmerno dosti točno ugotoviti in tako izločiti njen vpliv.

Ce pod takšnimi predpostavkami analiziramo naše podjetje, pridemo za leto 1957., 1958. in 1959. do na-slednjih pokazateljev v tabeli 13.

Podobno merilo produktivnosti nam daje tudi koeficient med bruto produktom in povprečnim številom zaposlenih. (Glej tabelo 14.)

Primerjava tabel 13. in 14. nam pri indeksih kaže na določene raz-like, ki pa izvirajo iz tega, da za-posleni delavci niso delali vsa ta tri leta enako število ur letno.

Naslednjo podrobnejšo oceno pro-duktivnosti lahko podjetje dobi, če iz bruto produkta izloči samo grad-beno dejavnost, brez stranske de-javnosti, uslug in storitev menz in prodaje materiala ter to primerja z opravljenimi urami v sami grad-beni dejavnosti. (Glej tabelo 15.)

Razumljivo je, da so ti podrob-nejši podatki veliko bolj podvrženi raznim vplivom kot globalni, zato nam često zamegljijo pravo sliko in tako tudi možnost poiskati prave zaključke in sklepe.

Ce smo doslej govorili pri analizi produktivnosti v gradbeništvu, predvsem o finančnih pokazateljih, kaže to jasno na uvodoma omenje-ne probleme, ki ovirajo analitike pri iskanju drugačnih, finančnih zlasti pa naturalnih pokazateljev. Pri naturalnih pokazateljih naleti-mo na nov problem, ki ga doslej še nismo omenili, kako meriti in kaj. Ta merila so namreč zelo raz-lična, tako za stanovanjske objekte na pr. porabljene ure, na kvadra-turo ali kubaturo stanovanj, pri in-dustrijskih objektih na ploskev ob-jektov, pri šolah na površino učil-nic, pri železnicah na km izvršene proge, pri cestah na tekoči meter ceste ali kvadratni meter cestišča itd. itd. Vidimo torej, če gremo na naturalne pokazatelje, ne moremo več zajemati gradbenišstva kot ce-lote, temveč moramo to razdeliti po vrstah del in iste ločeno analizira-ti. Jasno je, da so ti podatki po-membni samo za določeno vrsto del, kjer nam lahko dobro služijo pri-merjave istih pokazateljev v seriji (Nadaljevanje na 5. str.)

Tabela 1: Bruto produkt, povprečno zaposleni po spisku in vrednost del na 1 zaposlenega v letih 1953—1959.

Element	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Br.prod. brez eksterne pro-daje v milijonih	5789	6359	5774	3723	5246	6188	8176
Povpr. zaposlenih po spi-sku	6482	5746	5473	3785	4305	4635	5206
Vrednost del na 1 zapo-slenega v 000	892	1100	1060	985	1220	1335	1570

Iz tabele št. 1 se jasno vidi večja-nje vrednosti izvršenega dela na povprečno zaposlenega, prav tako pa tudi vpliv leta 1956., ki je pome-nil najnižjo točko v našem poslo-

vanju in vse posledice, ki jih je imelo na naše delo in uspehe. Sedaj pa pogledajmo še podrobnej-še naše ostale pokazatelje in jih skušajmo analizirati.

I. Razdelitev dohodka

Tabela 2: Delitev celotnega dohodka: v 000 din

Element	1957	%	1958	%	1959	%
Celotni dohodek	5,250.488	100	6,305.900	100	8,338.089	100
Stroški	3,955.282	75,2	4,819.048	76,5	6,227.930	74,6
Dohodek	1,295.206	24,8	1,486.852	23,5	2,110.159	25,4
Prisp. iz doh. fed.			92.208	1,3	174.486	2,2
Čisti dohodek	1,295.206	24,8	1,394.644	22,2	1,935.673	23,2

Tabela 3: Delitev čistega dohodka v 000 din

Na osebni dohodek	1,156.340	89,0	1,226.500	88,0	1,612.000	83,0
Izred. prorač. pr.			1.768	0,1	1.661	0,4
na sklade	138.866	11,0	166.376	11,9	522.012	16,6
Čisti dohodek	1,295.206	100	1,394.644	100	1,935.673	100

Ce analiziramo gornji tabeli, vi-dimo, da se delež dohodka v odno-su na celotni dohodek ne menja bistveno, če ga gledamo kot celoto. Nadalje vidimo, da se prispevek iz dohodka, ki ga odvajamo federa-ciji, iz leta v leto večja, četudi v od-stotkih na bruto produkt ne pred-stavlja bistvenega dela v l. 1957:

0,0%, v l. 1958: 1,30%, v letu 1959: 2,20%.

Odnos med osebnimi dohodki in skladi se prav tako spreminja v ko-rist skladov, saj znašajo skladi: v l. 1957: 11,0%, v l. 1958: 11,9%, v le-tu 1959: 16,6% čistega dohodka.

Navedli bomo še strukturo skla-dov za opazovana 3 leta:

Tabela 4: Delitev skladov

	1957	1958	1959
Sklad osn. sredstev	44.000	52.209	159.60
Sklad sredstev skupne uporabe	74.866	52.489	137.886
Sklad obrat. sredstev	20.000	40.000	
Rezervni sklad		21.678	25.304
Skupaj	138.866	166.376	322.892

Iz tabele se da določiti tudi od-stotek osebnih dohodkov v odnosu na produkt ter znašajo: v l. 1957: 22,0%, v l. 1958: 19,5%, v l. 1959: 19,3%. Vidimo, da se odstotek oseb-nih dohodkov v primerjavi z l. 1958. ni spremenil, pač pa so se povečali skladi v odnosu na bruto produkt, saj so bili v l. 1957: 2,63%, v l. 1958: 2,64%, v l. 1959: 3,87%.

Zanimivo je primerjati podatke o dohodku našega podjetja, oziroma njegovem odstotku v odnosu na ce-lotni dohodek s podatki Zvezne gradbene zbornice za gradbeništvu

FLRJ v celoti. Odstotek dohodka je namreč v FLRJ v l. 1958: 25,8. med-tem ko je imel Gradis: ta odstotek v l. 1957: 24,8%, v l. 1958: 23,5%, v l. 1959: 25,4%; torej pod povprečjem v državi.

II. Vložena sredstva

Za poslovanje podjetja so važna vložena sredstva, ki so sestavljena iz osnovnih in obratnih sredstev. Naslednja tabela prikazuje višino vloženih sredstev. Za analizo jih bo-mo primerjali s celotnim dohodkom podjetja v posameznih letih in ugo-tovili njih odnos:

Tabela 5: Vložena sredstva v 000 din

Element	1957	1958	1959
Sedanja vrednost osnov. sredstev	1,362.781	1,387.430	1,526.884
Obratna sredstva	904.007	1,027.416	1,270.203
Vložena sredstva	2,266.788	2,414.846	2,797.087
Celotni dohodek	5,250.488	6,305.900	8,338.089
% vloženih sredstev od celotnega dohodka	43%	38,3%	33,5%

Tabela št. 5 nam pove, da smo na dinar vloženih sredstev proizvedli: v l. 1957: 2,32 din, v l. 1958: 2,62 din, v l. 1959: 2,92 din. Iste številke po-menijo v neki meri tudi faktor obračanja sredstev.

III. Zaposleni in njih zaslužki

V preteklih 3 letih se je število vseh zaposlenih po spisku gibalo ta-kole: v l. 1957: 4305 oseb, v l. 1958: 4635 oseb, v l. 1959: 5206 oseb. Vsi zaposleni so opravili v teh letih: 1957: 9.880.155 ur, 1958: 10.486.270 ur in 1959: 11.494.295 ur. Iz tega sle-di, da je posamezni zaposleni opravi-lil: 1957: 2300 ur, 1958: 2270 ur, 1959: 2220 ur.

Podatki kažejo tendenco padanja efektivno izvršenih ur na povprečno zaposlenega po spisku. Razlog za to padanje je deloma v zaostrit-

vi pri nadurnem delu, delno pa v rednejšem koriščenju dopustov, ker se ne morejo plačevati.

Analiza razmerja med zaposleni-mi po spisku in na delu je razvid-na iz tele tabele:

Tabela 6. % zaposlenih na delu in zaposlenih po spisku

	leto 1957	1958	1959
Celotno osebje	88,5	89,5	89,0
Samo delavci	88,8	89,5	89,5
Vajenci	64,0	74,0	75,5
Uslužbenici	94,5	94,5	94,5

Tabela kaže določeno izenačenost v posameznih letih, razen pri vaj-encih, kjer se razmerje boljša.

Bruto osebni dohodki delavcev povprečno letno in na uro so raz-vidni iz tabele št. 7.

Tabela 7: Brutto dohodki povprečno letno in na uro

	leto 1957	1958	1959
Bruto osebni dohodek letno	268.000 din	265.000 din	309.000 din
Bruto plača na uro	117 din	117 din	140 din

Tabela 8: Plače po strukturi v 000 din

Element	1957	%	1958	%	1959	%
Po tarifni postavki:						
Po času	525.376	45,5	655.832	53,3	620.160	38,5
Po učinku	268.798	23,2	217.421	17,6	558.738	34,7
Nadure	136.536	11,8	149.591	12,2	207.832	12,9
Ostala nadomest.	52.058	4,5	81.795	6,7	112.614	7,0
Skup. po tar. p.	982.768		1,104.639		1,499.344	
Nad tar. post.	151.243	13,1	108.825	8,9	36.226	2,2
Nagrade	7.250	0,6	13.036	1,1	74.852	4,6
Premije	15.079	1,3			1.576	0,1
Skupaj	1,156.340	100	1,226.500	100	1,612.000	100

Iz tabele vidimo:

- Manjši odstotek plač po času
- Večanje % plač po učinku
- Rahel dvig izplačil za nadure in ostala nadomestila
- Bistveno odstotno povečanje sredstev za nagrade
- Padanje % plač iz dobička

Na splošno lahko ugotovimo, da se večji del zaslužkov izplača med letom ter ostane za delitev ob kon-cu leta in kot nagrade vedno manj-ši del.

V naslednji tabeli št. 9 je prika-zana kvalifikacijska struktura de-lavcev v posameznih letih.

Tabela 9: Kvalifikacijska struktura delavcev

	1957	1958	1959
Kvalificirani	59,4%	59,6%	59,6%
Polkval.	19,6%	20,1%	20,1%
Nekval.	41,0%	40,3%	40,3%

Iz tabele je razvidna stagnacija v strukturi delavcev, ki nam kaže, da bomo morali še intenzivneje delati na izobraževanju naših kadrov.

V naslednji tabeli št. 10 prikazu-jemo gibanje terenskih dodatkov, njih razmerje do plač, do bruto pro-dukta in povprečno na zaposlenega.

Tabela 10: Terenski dodatek in razmerja

	1957	1958	1959
Bruto ter. dod. v tisočih	70.200	116.509	177.748
Povprečno zaposlenih	4.305	4.635	5.206
Celotni dohodek v tisočih	5,250.488	6,305.900	8,338.089
Na enega zaposlenega v din	16.300	21.500	33.200
% celotnega dohodka	1,34	1,85	2,12
Osebni dohodek v tisočih	1,156.340	1,226.500	1,612.000
% na osebni dohodek	6,10	9,50	11,00

Tabela kaže, da terenski dodatki konstantno naraščajo tako absolut-no, kot v primerjavi z bruto pro-duktom pa tudi z osebnimi dohodki. Četudi je razlog za to v neki meri dotok delavcev od drugod, moramo tena vprašanju posvetiti vso po-zornost in zaostriti pogoje izplače-vanja teh dodatkov.

IV. Osnovna sredstva

Za opravljanje vedno večjih na-log je neobhodno potrebno skrbeti

Tabela 11: Osnovna sredstva

Element	1957	1958	1959
Nabavna vrednost osnovnih sred.	1.602.738	1,731.515	1,963.993
Bruto produkt v milijonih	5,250.488	6,305.900	8,338.089
Povprečno zaposleni	4.305	46.635	5.206
Odn. str. osn. sr : bruto pr. (mehano opremljenost)	0,305	0,275	0,236
Odnos vr. osn. sr : zaposleni	372.000 din	373.000 din	377.000 din

Iz tabele je razvidno, da naša oprema s stroji narašča bistveno počasneje, kakor bruto produkt. Zato mehano opremljenost pada iz leta v leto. V odnosu na enega za-poslenega se vrednost osnovnih sredstev ne bistveno menja, kar po-meni, da z našo novo mehanizacijo ne dvigamo produktivnosti dela,

nismo povečali naše opremljenosti s stroji, temveč smo pri enaki opremljenosti z dotokom delavcev izvršili večjo nalogo.

V tabeli 12 prikazujemo iztroše-nost naše mehanizacije oziroma njihovo uporabnost v posameznih letih.

Tabela 12: Iztrošenost mehanizacije

Element	1957	1958	1959
1 Sedanja vrednost strojev	797.406	842.113	959.163
2 Nabavna vrednost strojev	1,502.738	1,731.515	1,963.993
Iztrošenost 2 — 1 : 2 × 100	50,2 %	51,3 %	51,0 %
Uporabnost 1 : 2	49,8 %	48,7 %	49,0 %

Tabela 13: Produktivnost dela na uro

Element	1957	1958	1959
Bruto prod. v milj.	5,250.488	6,305.900	8,338.089
Število vseh izvr. ur	9,880.155	10,486.270	11,494.295
Vrednost 1 ure ali produktivnost v din	531	601	725
Indeks dviga produktivnosti leto 1957. = 100	100	113	137

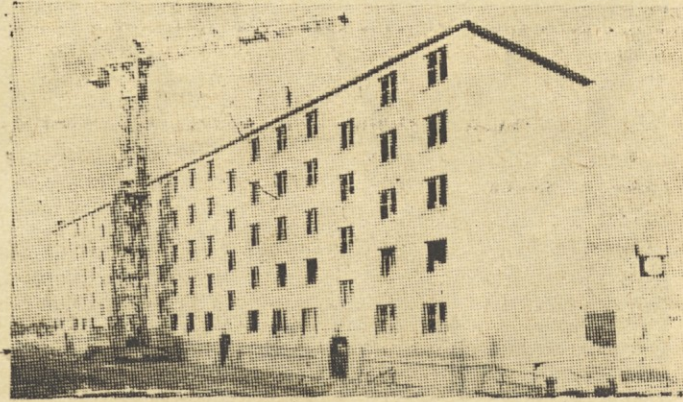
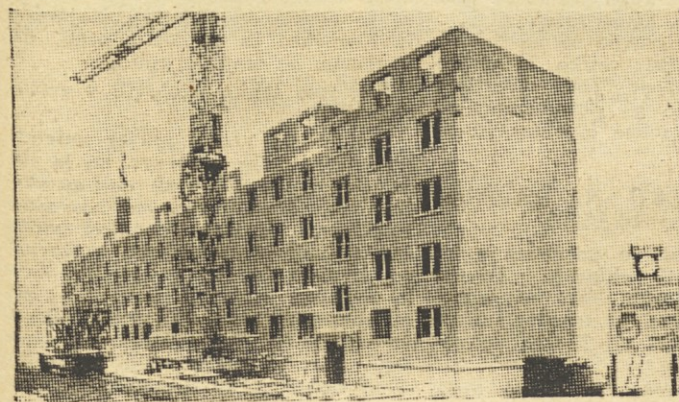
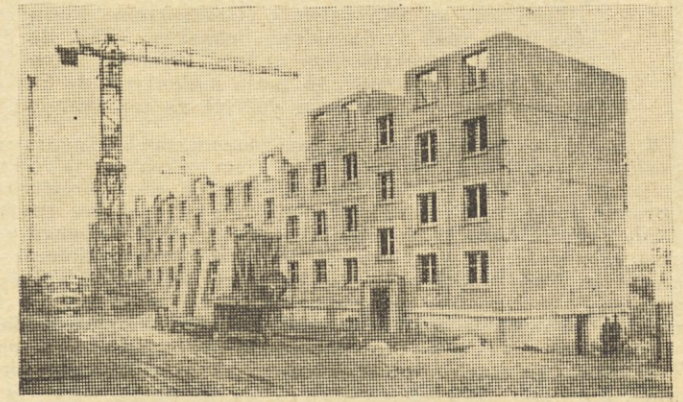
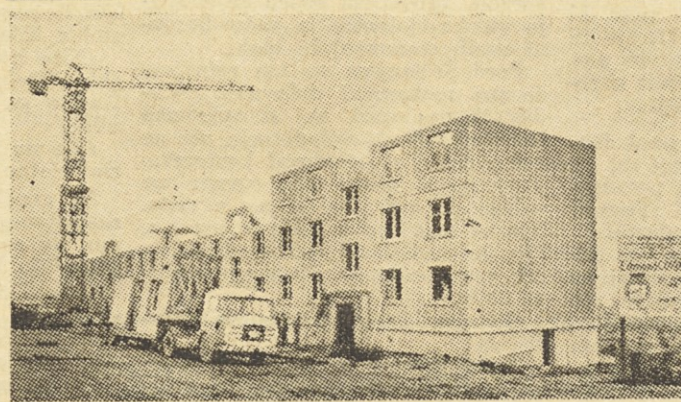
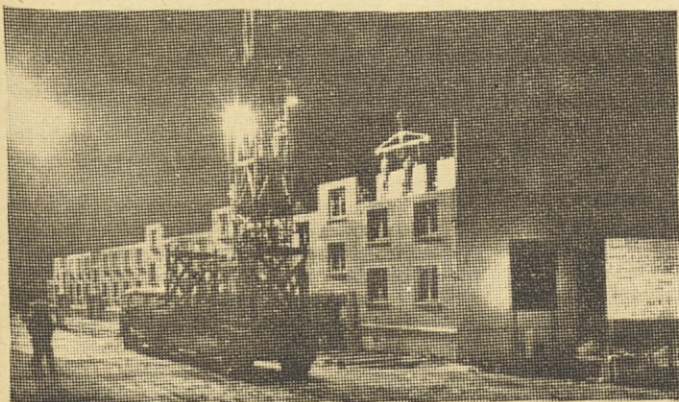
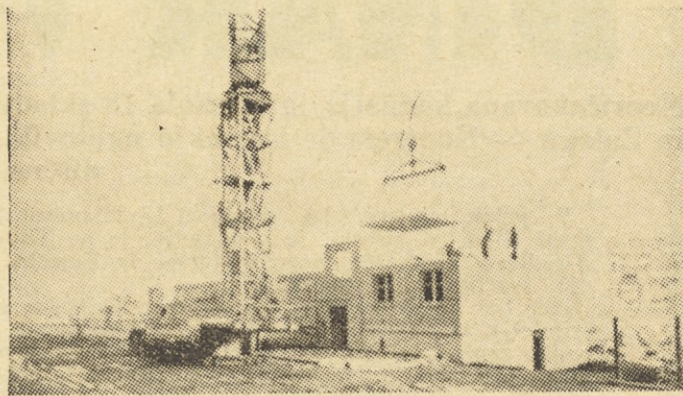
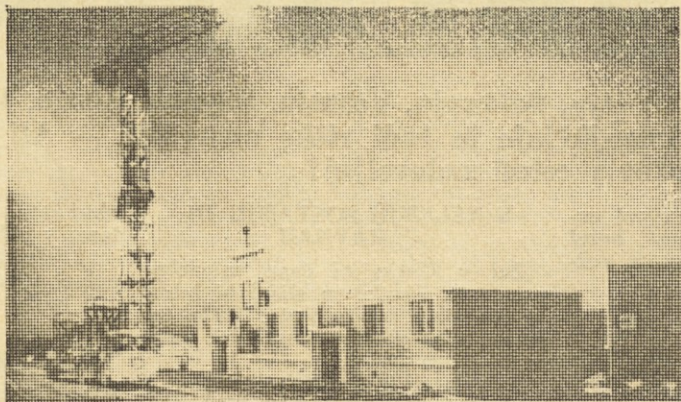
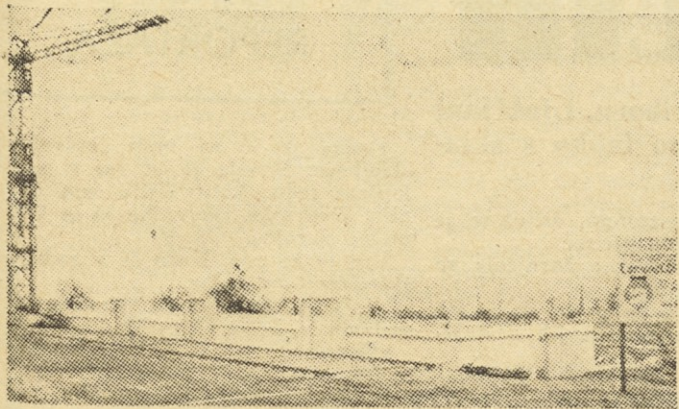
Tabela 14: Produktivnost dela na 1 zaposlenega

Element	1957	1958	1959
Bruto prod. v milj.	5,250.488	6,305.900	8,338.084
Povprečno zaposleni	4.305	4.635	5.206
Vrednost del na 1 zaposl.	1,220.000	1,360.000	1,600.000
Indeks l. 1957. = 100	100	111	131

Tabela 15: Produktivnost gradbene dejavnosti

Element	1958	1959
Gradb. proizvodnja v milj.	100	118
Izvršene ure	632	743
Vrednost 1 ure v din	7,369.536	8,311.264
Indeks 1958. = 100	4,667.270	6,191.634

Montažna gradnja stanovanj v Franciji

V Franciji je zelo razvita industrijska gradnja stanovanjskih hiš.

Elementi za montažne hiše so izdelani v tovarni za prefabricirane elemente pri Rouenu in pripeljeni na gradbišče sorazmerno s potrebami gradbišča. Samo gradbišče nima nobenih odrov in nobenega skladišča. Vse delo opravi močan žerjav, ki lahko dviga 6 ton težke prefabricirane elemente.

Na gradbišču sta delali dve ekipi s po sedem monter-

jev, ki sta delali izmenoma od 5. do 23. ure. Vsak element — stena, zid, strop, stopnice ali dimnični element — je bil postavljen povprečno v 6 minutah.

Druga ekipa 10 moč je v že gotovi etaži nato zalivala fuge in dokončavala montažo tako, da je bilo vsako stanovanje dokončano v nekaj urah.

Prva slika kaže pripravljene temelje prvi dan zjutraj, druga slika pa stavbo pravi dan zvečer.

Tretja slika prikazuje stanje del drugi dan, četrta slika stavbo v tretjem dnevu in peta slika gradnje tretje etaže v petem dnevu.

Sesta slika: stavba po osmih dneh dela.

Sedma slika: 11. dan. Osmo slika: 12. dan.

Deveta slika: 13. dan, ko je bila zgradba dokončana v surovem. Postavljenih je bilo vsega 1421 elementov. V nadaljnjih 18 dneh je bila hiša popolnoma končana in so se stanovalci pričeli vanjo vseljevati.

let, ali pa pokazatelj posameznih podjetij, ali operative okrajev ali republik med seboj. Važno je, da se tu določi enotna metodologija za zbiranje podatkov oziroma govoriti je treba pri vseh analizah z istim jezikom.

V našem podjetju smo v zadnjih treh letih imeli večji del isto strukturo del, t. j. isti odnos med gradnjo standarda, industrijskih in ostalih objektov. V iskanju pokazateljev pa smo največ napravili pri stanovanjski izgradnji. Kaj tu zasledujemo?

1. Porabljene delovne ure na 1 m² neto etažne površine stanovanja,
2. Porabljene ure na 1 m² bruto etaže.
3. Dobo od začetka gradbenih del do tehničnega prevzema za posamezne objekte.
4. Razpored izvršenih objektov v

posameznih tromesečjih po kvadraturi stanovanj in vrednosti stanovanj.

Primerjava teh pokazateljev v posameznih letih nam dobro kaže na produktivnost, njeno rast in njene tendence. Hkrati pa vidimo, da se v stanovanjski gradnji produktivnost ne more razvijati in dvigati pri stari klasični gradnji, temveč je treba iskati ali racionalnejše delo pri uporabi klasičnih materialov, ali pa preiti na polmontažne in montažne sisteme.

Kot primer navajamo v tabeli 16. podatke o porabljenih urah na 1 m² bruto etažne površine po m² neto stanovanjske površine in po m² zgrajene stanovanjske površine za tradicionalni način gradnje, za polmontažni sistem in za montažni sistem gradnje. Podatki so iz leta 1959.

Tabela 16: Poraba ur v stanovanjski izgradnji

Element	Tradicionalna	Polmontaža	Montaža
Ure na 1 m ² bruto etaže	28	23	17
Ure na 1 m ² neto stanovanjske površine	52	36	26
Ure na 1 m ³ neto stanovanjskega prostora	19	14	10

Tabela jasno kaže na bistveni prihranek na urah v korist polmontažne in montažne gradnje. Iz gornjega je seveda lahko ugotoviti tudi, da je vrednost 1 ure pri montažnem sistemu pri supoziciji sicer enakih cen vseh treh sistemov daleko največja, torej izkazuje tu največjo produktivnost.

Za leto 1958. in leto 1959. smo izvršili pri naši stanovanjski gradnji še analizo, v katerem kvartalu so posamezni objekti vseljivi in v kakšnih vrednostih. Rezultati so naslednji:

Po vrednosti je bilo izvršeno: v I. kvartalu 1958. 18,07% obj. in v I. kvartalu 1959. 17,50%; v II. kvartalu 1958. 3,75% obj. in v II. kvartalu 1959. 11,25%; v III. kvartalu 1958. 20,51% obj. in v III. kvartalu 1959. 16,74%; ter v IV. kvartalu 1958. 57,69% obj. in v IV. kvartalu 1959. 54,51%.

Podatek leta 1959. kaže sicer iz-

Tabela 17: Rentabilitetni faktor

Element	1957	1958	1959
1. Bruto prod. v 000 din	5.250.488	6.305.900	8.338.089
2. Osební dohodek brez pror. prisp. v 000 din	1.121.940	1.088.764	1.430.000
3. Vložena sredstva v 000	2.266.788	2.414.846	2.797.087
Faktor = 1 - 2 : 3	1,82	2,16	2,47

Tabela kaže rastočo tendenco rentabilitetnega faktorja, vendar se nam tu poraja vprašanje ali ta po-

boljšanje napram letu 1958., vendar smo še daleč od enakomerne proizvodnje, kar bi moral biti naš cilj.

Iz zgornjih skromnih podatkov je razvidno, da tudi gradbenišvo pričanja iskati oblike in načine, po katerih bo izražalo svojo produktivnost, zato moramo pozdraviti zamisel o uvedbi enotnega sistema teh analiz, ki se pripravljajo in bodo sigurno koristno služile pri našem nadaljnjem delu.

VI. Rentabiliteta

Pokazatelji, ki bi nam pokazali, ali poslujemo rentabilno, so vzeti iz računov o rentabilnosti novih investicij, kjer se primerjava novostvarjen dohodek, zmanjšan za nove plače brez proračunskega prispevka z vloženimi sredstvi. Za naše analize pa primerjamo novo ustvarjeni dohodek, ampak enostavno bruto produkt. Tako dobimo v tabeli 17. faktorje rentabilnosti:

kazatelj stvarno ustreza našemu boljšemu poslovanju. Faktor je namreč odvisen od vloženih sred-

stev sestavljenih iz sedanje vrednosti osnovnih sredstev in obratnih sredstev. Jasno, da tu tudi banke streme, da bi dajale čimmanj obratnih sredstev, vprašanje pa je, če smo mi tudi lahko poslovali, če mala obratna sredstva niso več ovirala kot koristila.

Tabela 18: Zaloge in krediti

Element v 000 din	1957	1958	1959
1. Vrednost obrat. sredstev	904.007	1.027.416	1.244.807
2. Vrednost zalog	763.308	1.027.190	1.285.571
2 : 1 × 100 —	0,843	1,000	1,030

Tabela kaže, da zaloge materiala izčrpajo skoro v celoti naša obratna sredstva. Zato je razumljivo, da imamo stalne probleme z našim finančnim poslovanjem. Da je potrebno to neskladnost rešiti, je ne-

Tabela 19: Razmerje zalog in obratnih sredstev do bruto produkta

Element v 000 din	1957	1958	1959
1. Vrednost obrat. sred.	904.007	1.027.416	1.244.807
2. Vrednost zalog	763.308	1.027.190	1.285.571
3. Bruto produkt	5.250.488	6.305.900	8.338.089
Odnos 1 : 3 × 100	17,2%	16,3%	14,9%
Odnos 2 : 3 × 100	14,5%	16,3%	15,4%

Tabela kaže stalno manjšanje obratnih sredstev v odnosu na bruto produkt in skoro konstanten odnos zalog napram bruto produktu. Mislimo, da je treba zaloge vendarle analizirati podrobneje.

Tabela 20: Razred 310 in 311 v odnosu na zaloge

Element	1957	1958	1959
1. 310 in 311 — 302	539.371	727.993	885.436
2. Celotne zaloge	763.308	1.027.190	1.285.571
Odnos 1 : 2 × 100	70,5%	70,5%	69,0%

Tabela kaže, da zaloge osnovnih materialov ne naraščajo v taki meri kot celotne zaloge, saj se njihova odstotna udeležba celo manjša. Nasprotno pa se po podatkih, ki jih imamo, večja vrednost drobnega inventarja v uporabi v odnosu na vse zaloge in znaša v I. 1957: 24,6%, v I. 1958: 25,4%, in v I. 1959: 26,2%. Prav tako so bistveno narasle vrednosti prehranskih artiklov in to od 1,43% od vseh zalog v letu 1957. na 2,02% v letu 1959., ali še jasneje povedano, indeks 1957. na 1959. je 141. Ta postavka nam ni umljiva, ker ne vidimo posebne potrebe po takih zalogah.

VIII. Odnosi in indeksi

V naslednji tabeli 21. bomo kot zaključek prikazali večino izvedenih podatkov za pretekla 3 leta v indeksih z bazo 1957. = 100

VII. Zaloge in krediti

Da obravnavamo zaloge in kredite hkrati, ni slučaj. Zaloge nam namreč predstavljajo glavno postavko, ki nam črpa naša obratna sredstva. To je razvidno tudi iz naslednje tabele:

obhodno povečanje obratnih sredstev pa tudi opravičeno. V podkrepitev še nekaj pokazateljev v tabeli 19., ki pokažejo razmerje zalog materiala in obratnih sredstev do bruto produkta.

Poglejmo od celotnih zalog materiala samo razred 310 in 311 vključno z razr. 302 v odnosu na vse zaloge. (310 = surovine in material, 311 = goriva in maziva, 302 = prevoz).

Tabela 21: Odnosi in indeksi:

Element	1957	1958	1959
Bruto produkt	100	120	159
Dohodek	110	114	163
Cisti dohodek	100	116	149
Osební dohodek	100	106	139
Skladi	100	120	232
Vložena sredstva	100	107	124
Število zaposlenih	100	108	121
Izvršene ure	100	106	116
Bruto plača na uro	100	100	120
Vrednost osn. sred.	100	108	123
Vred. dela na uro	100	113	137
Vred. na zaposl.	100	111	131
Rentabilitetni faktor	100	119	136

IX. Zaključek

Izvršena analiza, ki še daleč ni do podrobnosti razčlenila našega dela v preteklih letih, daje kopico zelo zanimivih in poučnih rezultatov. Smatramo, da je potrebno, da vsi tehnični in komercialni kadri temeljito pregledajo te izsledke, da s svoje strani aktivno sodelujejo pri odpravi vseh napak in hkrati pri izvajanju danih sugestij, saj nam bo zboljšano delo samo koristilo in nam prineslo novih uspehov.

Ing. Hugo Keržan

V Mariboru so povabili tudi bivše delavke na proslavo Dneva žena

Ne vem, kako naj vse to opišem, kar sem ču'tila ob proslavi 8. marca — dneva žena. Ako se dobro spominjam, prireja zadnja leta sindikalna podružnica Gradis Maribor, katere članica sem bila nekoč tudi jaz, dokaj dobre in pohvalne prireditve. Kot vsa prejšnja leta sem tudi to leto bila povabljen kot bivša delavka podjetja, sedaj že od 1957 invalidska upokojenka na tako prireditve. Dozdeva se mi, da je bila letošnja proslava posebno spečana, saj smo praznovale jubilej 50-letnico borbe žene za svoje pravice.

Iz recitacije tov. Slavice je zvenela vsa bol in ponos slovenske matere, katere sin je padel kot tisoči in tisoči drugih za osvoboditev nas vseh. Vsem tovarišicam, ki so prino-mogle k tej lepi proslavi, vse priznanje.

Tončka Veber

ZENSKA JE

Zakaj je samski dom v Novakov ulici v Ljubljani tudi zjutraj zapahnen?

Zato ker je raznašalka časopisa »Delo« ženska in po pravilih ne sme ženska v samski dom.

DINAR V SKLADIŠČIH

NAŠA
REPORTAŽA

Nepričakovana komisija je obiskala 18 skladišč v Celju, Šoštanj, Velenju, Ravnah, Rušah, Mariboru, Ljubljani in Zalogu — Kontrola je marsikje ugotovila primanjkljaje in tudi viške materiala — Ali smo lahko s skladiščno službo v celoti zadovoljni?

V petek zjutraj, ko so mnogi Ljubljancani še na pol zaspali hiteli v pisarne in v podjetja, je po Titovi cesti brzel »Gradisov« Fiat 1400. Smer: Stajerska in Koroška. Namen vožnje: »racija« v skladiščih...

»Sel boš po skladiščih«, sem dobil prejšnji dan »direktivo« od prijatelja, ki sodeluje v uredništvu »Gradisovega vestnika«, in vestno zapisal to, kar boš videl in slišal. Da pa te ne bodo mogli »okoli prinašati«, te bo na tej poti spremljal inšpektor Niko Višnar. Ob šestih zjutraj bodi pripravljen.

Tako smo se tisti petek v »Gradisovem« Fiatu znašli trije, ki smo imeli vsak svojo nalogo: inšpektor Niko, da čim hitreje in temeljiteje »preskrba« kar največ skladišč, šofer Peter, da nas varno pripelje domov, in moja malenkost, da kot novinar skrbno popišem vse, kar bom doživel na tej zanimivi vožnji...

V Celju so avtomobilski kolesa prvič obstala. Blizu železniške postaje sta dve »Gradisovi« gradbišči: upravno poslopje »Gradis« in stavba DOZ. Tovariš Niko je že prihajal v svoj »element«: ni dosti govoril, le gledal je. Toda vedel sem, da njegovemu budnemu očesu ne uide najmanjša pomanjkljivost.

»Poglejte! Ali vidite tisti kabel? Tam zgoraj na stavbi. Rob se že ce-

mestu, opeka zavarovana pred dežjem, zložena pa tako, kot bi ji kakšen prav strog vodnik poveljeval: »Na desno ravnaj«. Povsod čutiš roko skrbnega gospodarja.

Skladiščnik Helmut Tičer hiti odpirati skladišče. Tako kot zunaj na gradbišču je tudi v skladišču vse vzorno urejeno. Toda nezmojljivo inšpektorjevo oko znova pogreša nomenklaturne številke.

V VELENJU ŠOŠTANJU IN RAVNAH

Žal v Celju ni časa za dolge pogovore. Zvedel in slišal bi lahko še marsikaj zanimivega. Toda čas je na kratko odmerjen, pred nami je še dolga pot.

Velenje le bolj »obliznemo«... V svežem jutranjem soncu se bleščijo visoke stolpnice in večnadstropni svetli stanovanjski bloki.

Pred Šoštanjem za hip ustavimo še pri mehanični delavnici. Skladiščnik nas vabi, naj si ogledamo kartoteko. Toda inšpektorja nič ne mika, da bi si ogledoval kartoteko. Verjetno si misli: tam, kamor me vabijo, že vem, da je vse v redu. Njegov nos nas zapelje v prostor, kjer je po tleh vse polno starih vijakov, matic in drugih kosov starega železja.

»Prosim, fotografirajte to skladišče!«

Toda tovariš se upre. »Nič ne boste slikali. Bom jaz vas dal v časopise«, se razburja. »Kartoteke pa nočete pogledati, kaj? Zato, ker je vse v redu.«

»Zakaj tega železa ne prodate Odpadu?«, vpraša tovariš Niko.

»Saj ga bomo. Zdaj ga še zbiramo«, pojasni nek tovariš v delovni obleki.

V skladišču ob šoštanjki termoelektrani najdemo vse lepo urejeno. Skladiščnik Alojz Hleb je že 12 let pri »Gradisu«. Ni čudno, da je že s srcem prirasel k podjetju in da zato tako dobro gospodari. Vsi predmeti so lepo zloženi na svojih mestih. Tudi v skladišču cementa najdemo vse v redu. Material, ki ni več za rabo, je zložen na posebnem kupu in čaka na odvoz v Odpad. Tovarišu Niku se zlasti razvedri obraz, ko vidi lepo zložene stare vreče cementa.

»Lani smo za stare cementne vreče dobili skoraj pol milijona«, nam ob slovesu pove skladiščnik Hleb. Seveda, na tronskega papirja, iz katerega izdelujejo vreče za cement, primanjkuje celo v tujini.

Iz Šoštanja zdravimo naprej skozi Slovenijo Gradec proti Ravnah. »Skoraj bi stavili«, mi med potjo pripoveduje tovariš Niko, »da zdaj že pojejo telefoni. Se že opozarjajo drug drugega. Poznam te stvari. Včasih sem komaj dobro odnesel pete iz Ljubljane, so že vedeli na vseh koncih in krajih, da gre inšpekcija na pot.«

V Ravnah zavijemo najprej na naselje Čečevje. Ze prvi pogled okoli skladišča razodeva razliko med tem in šoštanskim gradbiščem. Tovariš Niko molče ogleduje prostor, v katerem je polno razne šare, vmes pa nek stroj.

»Poglejte, to dvigalo. Ta stroj ima precejšnjo vrednost.«

V skladišču pričnemo spet s kontrolo.

»Koliko imate sekačev? V kartoteki piše dvanaest.«

Skladiščnik šteje in šteje. Toda nikakor ne more čez deset. Dva sekača manjkata. Potem vzamemo v precep zidarske zajemalke. Zdaj pa se izkaže, da je zajemalk v skladišču več, kot je zapisano v kartoteki.

S Čečevja se spustimo proti Železarni Ravne. Tu je glavno skladišče. V njem vlada red in takoj vidiš roko skrbnega gospodarja.

»Kje pa imate nomenklaturne številke?«, se oglasi tovariš Niko. »Ja, teh pa ni. Veste, so težave, se izgovarja skladiščnik.«

Naslednja postaja — Ruše. Spet kontrola. Ž žičniki je kar v redu. Na kartoteki piše 650 kg, tehnična pokaže 645. Zatakne pa se pri zalivalnikih. Na kartoteki je številka 18, skladiščnik jih našteje 19, Torej, en zalivalnik preveč.

»Mar ne vidite, da je ta zalivalnik za olje,« se vmeša vodja gradbišča.

Skladiščniku se verjetno odvali kamen od srca. »Toda to bi morali vedeti tudi vi,« pravi inšpektor Niko. »In kje so nomenklaturne številke?«

»Teh pa nimamo! Smo slišali, da jih ni treba,« odvrne skladiščnik. Spet dirka naprej — do Maribora. Ura je že pol štirih. Ni več dosti časa. V naglici si ogledamo tri skladišča.

Ob gradbišču skladišča za vino naletimo na prvo tovarišico. Marija ji je ime. Ravno danes praznuje svoj god. Najprej ji čestitamo, toda — neizprosna kontrola ji kljub temu ne uide.

»Stehtajte prosim žičnike 100 milimetrski!«

Tehnična pokaže 250 kg. V kartoteki pa piše 168 kg. Vrh tega je skladiščnica izdala 18. marca 1 kg, 25. marca pa 250 kg, oboje še ni

vknjiženo v kartoteki, žičnikov je torej v skladišču preveč.

»Preštejte 60-watne žarnice!« se oglasi tovariš Niko.

V kartoteki je zapisano, da je teh žarnic 12. V skladišču jih naštejemo enajst.

V skladišču pri tržnici najdemo skladiščnika, ko se je ravno odpravil domov. Tovariš Niko prosi, naj stehta žičnike.

»Niso naši, so obrtniški,« odvrne skladiščnik.

»Kje pa so nomenklaturne številke?«

»Jih ne morem imeti, ker material stalno menjavamo.«

Na gradbišču opazimo velik kup razmetanega lesa. V razgovoru zvedemo, da so ga včeraj pripeljali z gradbišča Boračevo.

»Imate dobavnico?« vpraša tovariš Niko.

»Nimamo! Jo bodo še poslali.«

»Zakaj lesa ne zložite?«

»Se ne izplača,« se vmeša nek tovariš, »ker si iz kupa vsak laže vzame tisto desko, ki jo rabi.«

Za konec švigemo še na Tezno. Tu so dogradili veliko skladišče poljskih pridelkov. Toda skladišče je zaprto. Zato pa posnamemo na film zavitek strešne lepenke, ki se valja v blatu.

OB ZAKLJUČKU »NA RESETU« SE LJUBLJANA

Naslednji dan je posvečen ogledu ljubljanskih skladišč. Tokrat zamenjajo tovariša Nika tovarišici Ančka in Marija ter tovariš Satler. Začnemo v Šiški pri blokkih za gospodinjstvo šolo.

Tehtamo žičnike in žgano žico. Vse v redu. Le vse dobavnice še niso izdane za material, ki je že bil oddan iz skladišča.

V skladišču ob »pozeti« me prvič presenetijo nomenklaturne številke. Lopate so skrbno očiščene in namazane. Tudi v skladišču cementa je vse lepo urejeno. Stare vreče so zložene in pripravljene za Odpad. Nad vrečami cementa so listki, na katerih je označeno, kdaj je cement dospel v skladišče in iz katere cementarne je pošiljka.

V skladišču Zaga v Šiški kontroliramo žičnike 40 mm, žarnice 300- in 500-watne. Količina materiala v skladišču se ujema s številkami v kartoteki, vendar vse še ni vknjiženo.

V Gerbičevi ulici poiščemo vodjo gradbišča. »Kje je skladiščnik?« je prvo vprašanje.

»Bom pogledal, če ima skladišče pospravljeno,« se hudomušno nasmehne vodja.

V skladišču spet kontrola. Zidarske zajemalce se ujema. Potem tehtamo 100 mm žičnike. Ugotovitev: 1 kg. viška. Na kartoteki piše 17 kg, na tehtnici jih je 18 kg.

V javnih garažah nas spet presenetijo nomenklaturne številke. Skladiščnik Peter je pravi fenomen. Vse ve na pamet, kartoteko ima kar v glavi. Tehtamo belo žico. V kartoteki piše 5 kg.

»Tu je bo 3 kg, včeraj pa sem oddal 2 kg,« se odreže skladiščnik. »Preštejte 300-watne žarnice!«

»Tu sta dve, ena pa je zunaj,« odvrne tovariš Peter. Vse je točno.

»Žage imate štiri. Kje jih imate?« Petra ni moč spraviti iz ravnotežja. Vse ve na pamet. »Tukaj so tri, četrta pa je za omaro. Je polomljena.«

Na gradbišču ob stolpnicih kontroliramo 150-watne žarnice in žičnike lepenkarje. Ugotovimo, da manjka ena žarnica, žičnikov pa je v skladišču 1 kg preveč.

»Morda je žarnico v naglici vzel električar,« pojasnjuje skladiščnik.

Potem je še na vrsti centralno skladišče. Seveda je tu vse v najlepšem redu. Kontrolirali smo žičnike kolarnike, okovnike 35 in 135-watne žarnice.

Ura je že ena. Hitro še v zadnje skladišče — v Zalog.

»Se vam vse ujema,« vprašam ob prihodu v Zalog skladiščnika.

»Moralo bi se,« se pitjiško izmaje možak.

Kontrola pokaže isto podobo, kot v mnogih drugih skladiščih. Najprej 100-watne žarnice, Osem — piše v kartoteki. Res jih je toliko. Zdaj pa 60-watne. Teh pa sta dve preveč — namesto 7 jih naštejemo devet.

»Lopate so precej zarjavele. Lahko bi jih osnažili,« pripomni tovarišica Marija.

Skladiščnik se izgovarja, da sam ne zmore vsega. Toda zakaj ne rečete delavcem, naj jih sami nekoliko osnažijo, ga vprašamo.

»Če jim to rečem, bodo trdili, da jih zafrkavam,« se brani skladiščnik.

IN SE EPILOG

Ob koncu te »dolge« reportaže, ki se je vlekla čez lep kos Stajerske in Koroške, je vsekakor prav, da zapišemo še majhen epilog.

Kaj smo lahko ugotovili v večini skladišč?

Res je, da nismo nikjer našli na kakšne težje primere, ko bi šlo za milijonsko škodo ali vsaj za »stotisočake«. Vendar moramo istočasno upoštevati, da smo v naglici lahko kontrolirali le malenkosti — žarnice, žičnike, lopate, zajemalke, žico in podoben material. Nedvomno pa bi zelo podrobna inšpekcija našla še mnogo več pomanjkljivosti. Vrh tega smo skoraj povsod ugotovili okoli dobavnice in drugih listin, da gre še vse precej po domače.

»Toda to so drobnarije, malenkosti,« so mi v pogovoru izjavili nekateri uslužbenci Gradisa. »Kaj pa pomenijo take drobnarije — nekaj kilogramov žičnikov, nekaj žarnic, žice itd. Koristneje bi bilo, da bi se pri nas »zapičili« tja, kjer nastaja milijonska škoda, večmilijonske izgube.«

Nedvomno imajo ti tovariši prav v toliko, da je veliki škodi treba posvečati prvenstveno pozornost. Res bi bilo napak, da bi drobnjaka-rili okoli malenkosti, vendar pa puščali milijone. Vendar — če smo dosledni — moramo priznati, nam posebna skrb za »težke« probleme še ne dovoljuje, da bi razsipavali in razmetavali pri malenkostih. Takšno mnenje je zelo škodljivo. Ne smemo namreč videti samo »tisti« nekaj kilogramov žičnikov ali nekaj žarnic... Takšne misli so kot uspalni prašek, kot potuha slabemu gospodarjenju. Danes nekaj opek v izgubo, jutri nekaj kilogramov žičnikov, pojutrišnjem dve žarnici — pa smo tam. Gradis pa ima — če se ne motim — blizu sto skladišč. Jasno je, da bi tudi ob takšnem popustljivem odnosu do malenkostnih slabosti v celoti škoda kmalu zrastle v milijonske in celo večmilijonske vsote.

Kako torej izboljšati stanje v skladiščih in sploh skladiščno službo? Ni dvoma, da bo tudi v prihodnje to skrb skupnosti, torej celotnega kolektiva. Gre namreč za ustvarjanje boljših pogojev, gre za stalno in načrtno pomoč pri vzgoji skladiščnega kadra. Tu bo moč doseči večje uspehe s stalnimi seminarji, inšpekcijami, navodili in z izpopolnjevanjem kadrovskega sestava skladiščnikov. Zdi se mi pa, da bo »smrtni udarec« kakršnikoli malomarnosti in neekonomskemu gospodarjenju zadal takšen način nagrajevanja skladiščnikov, da bo od varčnega in skrbnega gospodarjenja

(Nadaljevanje na 7. str.)

Delovodja Franc Stres (levo) in skladiščnik Helmut Tičer (desno) imata vzorno urejeno gradbišče in skladišče v prvi Gradisovi ekonomski enoti

fra. Meter takšnega kabla stane dobrih tisoč dinarjev. Toda pustiva to, našli bomo še druge stvari.

Medtem so poiskali skladiščnika. Odklenil nam je vrata v leseno barako, kjer je skladišče.

»Kje pa imate nomenklaturne številke?«, je takoj vprašal inšpektor.

Molk.

»Prihodnji mesec bo prišla prava revizija. Če ne bo takrat vse v redu, boste prišli v disciplinsko«, opozarja tovariš Niko.

Potem obvisi njegov pogled na lopatah, ki se jih drži blato.

»Lopate morajo biti v skladišču osnažene in namazane.«

Obrne se in njegovo oko obstane na plaščih, ki so podloženi z ovčjimi kožuh. Očividno pa tudi tokrat inšpektor ni docela zadovoljen. »Plašče morate tako zložiti, da je kožuhovina obrnjena navznoter in ne navzven«, pojasnjuje »skladiščnik«.

»Ste jih imeli v naftalinu?«

»Seveda, se odreže skladiščnik. »Pokažite nam še skladišče cementa.«

Spet inšpektorjevo oko ni povsem zadovoljno. Skupaj štejeva. Kar 14 vreč je precej natrganih, tako da se cement usiplje skozi odprtine v vrečah.

»Te bi morali naprej porabiti. Kdaj ste dobili vreče?«

»Včeraj,« odvrne skladiščnik.

V PRVI SAMOSTOJNI EKONOMSKI ENOTI

Šofer Peter pritisne na stopalko za plin in že zdrvimo naprej. Medtem ko Peter varno krmari skozi celjske ulice, se v avtomobilu pogovarjamo. Komercialist Keršič, ki nas spremlja do Velenja, pojasnjuje težave, s katerimi se borijo na gradbišču. »Nočem fanta zagovarjati,« pravi, »toda res je, da ima na ramenih kar preveč: skladišče za dve stavbi, skrb za naselje, menzo in še transport povrhu. Veste pa, da je včasih z menzo več dela kot z gradbiščem.«

Ustavimo se na gradbišču velikega skladišča živil v Teharih. Tu so nedavno osnovali prvo samostojno ekonomsko enoto v veliki »Gradisovi« družini.

Že na prvi pogled je videti, da vlada na tem gradbišču vzoren red. Les je lepo sortirán in zložen, stroji so očiščeni in vsak na svojem

»Stehtajte prosim te žičnike,« pokaže tovariš Niko.

Rezultat preizkusa nas povsem zadovolji. Na tehtnici je 6,75 kg žičnikov z zabojem vred. V kartoteki piše — zaloga žičnikov 6 kg. Zaboj bo tehtal takole okoli 1 kg.

DELAVCI NOČEJO STRAN

Vodja gradbišča, na katerem so osnovali prvo samostojno ekonomsko enoto, je tovariš Leon Dobnik. Hočem ga fotografirati, vendar mojo prošnjo odkloni. »Veste, imam doma sam aparat, pa ga nič ne uporabljam,« se izgovarja.

Torej, si mislim, če ni nič s fotografijo, poskusimo vsaj z razgovorom. Zanima me, koliko lahko takšna enota prihrani pri materialu.

»O seveda! Lahko prihranimo milijonske vrednosti. Največ je moč prihraniti pri lesu, kakor tudi pri gramozu in pri betonskem železu,« pojasnjuje tovariš Dobnik.

Pogovor teče dalje. In vse bolj in bolj postaja jasno, da se delavcem že svita. Zato tudi povsod tak red, tolikšna varčnost. Nikjer ne vidiš materiala, ki bi propadal. Razumljivo — to bi šlo na račun delavcev, na račun vse ekonomske enote. Pri lastni denarnici postane vsak človek najbolj občutljiv.

Vprašam, kakšni so prvi rezultati dela po novem načinu.

»Zelo dobro,« odgovarja tovariš Dobnik. »V kratkem bodo delavci dobili to, kar jim pripada, kar smo vsi skupaj pridobili z vestnim gospodarjenjem. Na dve plači bo dobil vsak še dobre tri četrtine plače. To je za začetek lep uspeh.«

»Skratka, prvi koraki so zelo vzpodbudni?«

»Seveda, Toda še večji bo učinek takrat, ko bodo delavci res dobili denar, ko se bodo na lastne oči prepričali, da to niso prazne obljube, marveč da lahko vse to zaslužijo, če bodo vedno tako skrbno gospodarili in varčevali tudi pri najmanjši opeki.«

Ni čudno, si mislim, da je povsod tak red. Tudi v skladišču. Delavci že čutijo, da gre za vsak dinar.

Pred nekaj dnevi, mi ob slovesu pove tovariš Dobnik, »bi moral pet delavcev prenesti na drugo gradbišče, v Žalec. In veste, kaj je bilo? Niso hoteli stran! Rekli so: »Tu je ekonomska enota, lahko dobro delamo in tudi dobro zaslužimo. Zdaj pa nas pošiljate stran...«

Takšen kup desk leži na gradbišču mariborske tržnice. Skladiščnik je dobil deske brez dobavnice

Kaj je z domom v Poreču?

Menda ni med nami nikogar, ki se ni razveselil novice, da bomo kot nadomestilo za dom v Noviju gradili nov počitniški dom v Poreču. To tembolj, ker je Poreč znan zaradi izredno lepe obale, tople klime brez burje in ne nazadnje tudi zaradi kulturno zgodovinskih znamenitosti. Te dajejo mestecu svojsten pečat in zato je ves stari del Poreča pod zaščito Konzervatorskega zavoda z Reke.

Na mestu, kjer nameravamo zgraditi naš počitniški dom, stoje danes samo obodni zidovi zgradbe, ki je bila grajena koncem prejšnjega stoletja in so jo Italijani nato predelali v kasarno karabinerjev ter financirali. Med zadnjo vojno so jo zažgali Nemci.

Pri pregledu smo ugotovili, da so zidovi delno še dobri in bi se dali z dodatno adaptacijo uporabiti. Tako se je rodila ideja o novem Gradisovem počitniškem domu. Z občinskim odborom in Poreču smo sklenili kupno pogodbo, dobili smo začasno gradbeno dovoljenje za ureditev gradbišča, a od Konzervatorskega zavoda

z Reke pristanek za adaptacijo stavbe s pogojem, da jo znižamo za zadnjo etažo. Naloga, ki je bila poverjena Projektivnem biroju našega podjetja, je zahtevala od projektantov, da iz tega zapuščene zidovja ustvarijo prijeten kotiček oddiha za 60 oseb z vsemi potrebnimi dodatnimi prostori. Pri tem je bila poudarjena zahteva, da naj bodo projekti narejeni in potrjeni do 15. januarja t. l., ker bi po tem terminu takoj pričeli z gradbenimi deli in tako do sezone že nudili najneestrajnejšim gostom potrebne prostore.

Dela na projektu smo se lotili v začetku novembra prejšnjega leta. Ob tesnem sodelovanju med arhitektom in statikom nam je uspelo zadovoljivo rešiti dano nalogo. Po novem projektu bo stavba vsebovala kletne prostore, pritličje in dve nadstropji. V kleti bodo predvsem skladišča za ekonomat, pralnica in likalnica s skladiščem perila. Pritličje je namenjeno kulinarčnim potrebam gostov in je zato tu nameščena primerna kuhinja ter 3 gostinske sobe, iz katerih jemožen dostop na teraso s pogledom čez urejen in zasajen vrt na morje. V tej etaži je prav tako nameščeno

upravnikovo stanovanje. Po centralno situiranem stopnišču pridemo tako v I. in II. nadstropje, kjer je v vsakem po 27 ležišč, t. j. skupno 54 v vsem poslopju. Glede na potrebe so nekatere sobe z eno, dvema ali tremi posteljami. To je v grobih obrisih osnovni koncept novega doma.

Blizal se je določen termin in tudi mi smo bili na zaključku svoje projektantske naloge. Vsi smo bili optimistično razpoloženi ter prepričani, da bomo v letošnjem letu realizirali še več, kot je bilo predvideno. Pa smo se ušeli.

Za odobritev projekta smo potrebovali tudi soglasje Konzervatorskega zavoda z Reke, ki potrjuje naš idejni projekt. Namesto pričakovanega soglasja pa smo prejeli dopis iz Zagreba od Republiškega zavoda za spomeniško varstvo LRH, s katerim nam prepovedujejo adaptacijo, oziroma zahtevajo, da se sedanje zidovje poruši, na tem mestu pa uredi park. To svojo zahtevo so podprli z dejstvom, da ta stavba nikakor ne spada v sedanji urbanistični koncept mesta, ker kazi staro zasnovo še iz rimskih časov, ki se je ohranila skozi vse tisočletje do današnjih

dni. Pristanek nižjega organa z Reke pa s tem razveljavljajo.

Projektanti smo imeli občutek kot da nas je nekdo mahnil s kolom po glavi. Takoj smo ustavili vse delo, ki je bilo tik pred koncem in pričela se je pot pregovarjanja, juridičnih zapletov in razprav tja do iskanja nove lokacije za dom. Čas pa je medtem tekel in meseci, v katerih smo nameravali opraviti groba gradbena dela, so že minili. Medtem smo tudi že našli novo lokacijo in skoraj so se že pričele priprave za nov projekt. Republiški konzervatorski zavod iz Zagreba pa nas je ponovno presenetil. Sredi marca so nam nenadoma odobrili našo prvotno zamisel in razveljavili svojo bivšo prepoved. Vzrok tem njihovim akrobatskim obratom je predvsem finančnega značaja, ker jih je občina postavila pred izbiro: ali odobriti adaptacijo, ali pa dati gmotna sredstva za rušenje, kar je zavod zahteval. In tako so se končno (verjamem pa, da težko) odločili za prvo alternativo.

V biroju nadaljujemo, kjer smo ostali pred tremi meseci, in projekt bo šel vsak čas na revizijsko razpravo v Pulo. Vzporedno s tem pa delajo delavci iz koprškega gradbišča na pripravljalnih delih v Poreču. Skušali bomo napraviti v letošnji gradbeni sezoni čimveč, a izguba časa zaradi omenjenih vzrokov se bo še dolgo poznala.

Ing. M. Arnež

Svetloba in sence v naših naseljih Misli o honorarnem delu

Kot član komisije za kategorizacijo stanovanj v naših delavskih naseljih sem imel prvič priložnost dodobra spoznati, kako živijo in stanujejo naši delavci. Reči moram, da so tako mene kot druge člane komisije navdajali dokaj mešani občutki.

Ne morem trditi, da glede ureditve delavskih naselij, zlasti v zadnjih letih ni bilo mnogo storjenega. Vsekakor prednjači gradbeno vodstvo Ljubljana s tremi samskimi domovi ter gradbeno vodstvo Maribor in gradbišče Jesenice s po enim samskim domom. Zal v drugih enotah še nismo uspeli ustvariti kaj več kot so lesene barake, ki pa so tudi že marsikje docela dotrajane in bi jih bilo treba podreti. Vsem nam je jasno, da vsega ni mogoče storiti naenkrat, vendar pa je obnova naših delavskih naselij resen problem, ki ga moramo pri delitvi ustvarjenih sredstev imeti nenehno pred očmi.

Naj začnem kar tam, kjer je problem najbolj pereč. Po soglasnem mnenju komisije sta to naselji v Ravnah in naselje v Soštanju. Barake v teh dveh naseljih so takšne, da ne nudijo niti najosnovnejših pogojev za bivanje delovnih ljudi. Barake bi bilo treba nujno popraviti in preurediti, nekatere pa celo podreti. Položaj v teh barakah pa poslabšuje še pomanjkljiva oprema in pa skrajna zanemarjenost objektov in opreme. V mnogih sobah v Ravnah ni niti miz in niti enega stola, pa čeprav v sobi stanuje tudi 8–10 ljudi. Podi so luknjasti in polomljeni ter neporibani, okenska stekla zamazana, po stopu pajčvine in stene nepobeljene. Od stroja visijo na žici občešeni kovčki, v katerih imajo ljudje svoje skromno premoženje, da jo ne bi uničile miši. Premražen in premočen delavec pa čečijo okrog peči in posedajo na praznem zaboju, ker nimajo stolov, da bi sedeli in protestirajo ter sovražno motrijo komisijo, ki ima nepopularno nalogo določiti novo najemnino za delavska stanovanja.

Dinar v skladiščih

(Nadaljevanje s 6. str.)

kar najbolj odvisen njihov žep. Nisem se mogel znebiti vtisa, da so se temu že močno približali na prvi samostojni ekonomski enoti v Celju. Nedvomno se tam že vsem delavcem pošteno svita, da »navadna opeka« ni samo nekakšen material, marveč — toliko in toliko dinarjev. In sicer dinarjev, ki lahko grede po zlu, v nič — ali pa v žep vsakega posameznega delavca. In če je takih žarnic, opek, lopat in drugega materiala na stotine, na tisoče, potem je jasno, da je lahko tudi škoda milijonska — ali pa — prihranek milijonski. In ni dvoma, da bodo delavci znali presneto varčno gospodariti, ko se bodo jasno zavedali, da je od varčevanja z vsako najmanjšo opeko odvisen v znatni meri njihov zaslužek.

V skladiščih so milijonske vrednosti, da, celo milijardne. To so vrednosti skupnosti, kolektiva, vseh delavcev. Danes ni več kapitalist-lastnika in izkoriščanega delavca, ki si je nekoč lahko mislil: »Kaj me briga ta opeka! Saj ni MOJA.« Zaveš, da so te ogromne vrednosti danes prav toliko skupne kot njegove, mora vse bolj prodirati v miselnost slehernega delavca. Predvsem pa mora delavec svojo varčnost in skrbno gospodarjenje z zaupanimi sredstvi občutiti v svoji denarnici. Takrat ne bo več delavca, ki bi še dejal: »Kaj me briga...«

Igor Prešeren

Rekel sem že, da povsod naenkrat ni mogoče ustvarjati čudežev, kot so mariborski, vendar pa smelo trdim, da je med vzornim mariborskim naseljem in med onim v Ravnah še neka srednja pot, ki naj nudi dostojno prebivališče. Veliko odgovornost za to nosimo vsi člani kolektiva, predvsem pa prizadeji v posameznih organizacijskih enotah. Čeprav povsod niso dani najboljše pogoji za vzorna naselja, je vendar dolžnost tako vodilnega osebja kot drugih, da kontrolirajo naselja in s primernimi sredstvi prisilijo upravnike in druge osebe, da v danih razmerah store vse, da bi bil glede higiensko-tehničnih razmer kar največji red.

Res je tudi, da so tudi stanovalci sami dolžni prispevati svoj delež k redu in čistoči. Odnos stanovalec do opreme je čisto vse prej kot kulturn. Preluknjane omare, ki niso samo normalno obrabljene, temveč nasilno poškodovane, niso tako redke, zabijanje žebeljev v omare ali vrsta za napenjanje vrvice za sušenje perila je skoraj normalen pojav. V nešteti primerih hranijo delavci svoja kolesa kar v sobah, kjer je že itak malo prostora, celo motocikle najdeš v sobah. V neki sobi v Soštanju je lastnik imel svoje kolo shranjeno kar na postelji. Kolo, ki je bilo njegova last, je skrbno čuval. Odeja, ki je last podjetja, pa se mu ni smilila. S kolesi razbitih šip po sobah je lepo število.

Iz vsega naštetega sledi, da je treba v takih primerih ljudem odrediti prostor za sušenje perila in za čuvanje koles, kajti vse to tako iz higienskih kot iz estetskih vidikov ne sodi v spalnico. Brž ko pa bomo omogočili ljudem sušenje perila in shranbo koles, bo naloga upravnik naselja, da vzpostavi red in proti kršiteljem tudi primerno ukrepa. Tudi z udarniškim delom bi se dalo marsikaj urediti. Naj omenim samo poti in okolje barak. Cvetlične grede, zelene trate bi ne stale dosti denarja, vendar bi precej pripomogle k prijaznejšemu videzu naselja. Ljudje pa, ki bi s prostovoljnim delom prispevali k lepšemu videzu naselja, bi znali take pridobitve tudi bolj ceniti in jih varovati.

Manj kričoč, vendar tudi ne zadovoljiv je položaj po naseljih v Ljubljani v šolskem naselju, v Siški, v Zalogu, na Jesenicah, v Hrastniku, v Celju in v Kopru. V večini primerov manjka primerne opreme, sobe niso pobeljene, vodovodne pipe so pokvarjene, v straniščih manjkajo sifoni in tudi snaga ni kaj prida. Ponekod ribajo pod le enkrat na mesec, kar pa je občutno premalo. Veliko je odvisno od upravnik in od tega, kako je razumel svojo nalogo. Tudi čistilke v naseljih različno opravljajo svoje naloge. V samskem domu na Jesenicah je prvo nadstropje znatno boljše oskrbovano kot pritličje. Zato gre zasluga in priznanje čistilki. Vse pa kaže, da je upravnik na Jesenicah premalo energičen in premalo vztrajen pri svojem poslu. Smatram, da mora vsak upravnik naselja stalno bdeti nad redom in snago v naselju ter vsako tudi majhno okvaro sproti odpravi. Majhne okvare, ki se dajo pravočasno odpraviti z neznatnimi stroški, povzročijo pogosto, če smo jih zanemarili, veliko škodo.

de, ki stanejo težke tisočake ali pa jih celo ni moč popraviti. Upravnik mora od časa do časa z beležnico v roki obiti prostore in zapisati vse. Na merodajnem mestu pa mora pomanjkljivosti, ki jih je opazil, vztrajno zahtevati potrebno pomoč. Le tako bo mogoče s sodelovanjem prizadetih uvesti boljše stanje v naseljih.

Pa naj bo dovolj o teh naših nelepih in perečih problemih. Mimo tega smo na našem obhodu srečali tudi svetle primere. Gradbeno vodstvo v Mariboru, ki je bilo glede delavskih naselij na najslabšem glasu, je tako rekoč kar čez noč spremenilo lice. Ponosni smo bili na naš novi samski dom v Studenčih, kjer stanuje 240 ljudi. Bolj kot dom sam, ki je zares čudovit in s kakršnim se verjetno ne morejo ponasati tudi gospodarsko bolj razvite dežele, pa sta nas presenetila vzoren red in snaga v tem domu. Ob 11. uri, ko smo nenapovedani obiskali dom, ni bilo sledu, da je tam prenočilo nad 200 ljudi, da so uporabljali sanitarije in vse druge prostore. V vseh prostorih, po umivalnicah, v jedilnici, v kuhinji vlada red in čistoča kot v sanatoriju. Po sobah je tak red in čistoča, kot da sploh niso obljudene. Stanovalec, upravnik in vsem, ki so zadovoljeni za red, je treba samo čestitati. Menimo, da so na pravi poti.

V samski dom so vložene ogromne finančne žrtve, ki so vredne, da jih s pravilnim odnosom tudi vzdržujemo in obvarujemo škodo. Poleg samskega doma je postavljeno še skromno naselje dveh barak, ki sicer niso nove, vendar pa tako lepo popravljene in vzdrževane, da je želeli, da bi vsa naša naselja uredili po mariborskem vzorcu. Tudi z naseljem v Slovenski Bistrici so Mariborčani imeli srečno roko. Naselje je lično in prijazno ter oprema primerna.

Naj končno zaključim z naselji v Ljubljani. Podobna kot v Mariboru sta samska domova v Ljubljani v Bavdkovi in Mislejevi ulici, le da sta nekoliko manj razkošna. Motijo, neštete prazne steklenice po sobah ter številni raznobarni izrezki iz časopisov, pribiti po stenah. Nič nimam proti kultu filmskih igralcev, ki ga gojijo mladi ljudje. Na stenah lahko opazujete Gino Lolobrigido, Zofijo Loren in B. B. v najrazličnejših barvah in pozah. Vendar pa se spremembo stanovanca menja tudi kult, v stenah pa ostanejo luknje in poškodovan omet, ker je vse prej kot lepo. Na splošno pa je čistoča in red v teh domovih primeren, le stanovalci naj bi bili bolj disciplinirani; in naj bi uredili in pospravili svoje predmete.

Poslej naj omenim vzorno čistočo in red v kurilnici v samskem domu v Mislejevi ulici. Menim, da zasluži kurjač Ivan Vuckovič za svoje delo priznanje in nagrado. Samski dom v Novakovi ulici 5 je prijeten in topel po svoji domačnosti, red in čistoča sta vzorna. Iz sob pa naj se odstranijo vrvice za sušenje perila. Sušenje perila v sobah kvari zrak in moti estetski videz bivališča. Lepo naselje nastaja v Tomačevem. Vse kaže, da je upravnik dobro zastavil in da ve kaj hoče.

K zaključku naj še omenim, da niso bile te vrstice napisane, da bi kogarkoli obtoževali ali žalile, pač pa z edinim namenom, da bi se razmere v naših naseljih čimprej zboljšale in da bi s tem ustvarili boljše življenjske pogoje za naše delovne ljudi.

Božo Debevec

Na dnevnem redu 13. zasedanja delavskega sveta podjetja z dne 25. marca je bila med drugim tudi razprava o disciplinskem pravilniku. Ze samo dejstvo, da osnutek ni bil v razpravi o kolektivu, čeprav bi bilo to nujno, je dalo slutiti, da stvar ne bo gladko stekla. In res, zataknilo se je pri 9. členu. Po burni razpravi so končno sklenili, da se pravilnik pošlje v razpravo kolektivu.

Ne mislim ocenjevati vsebine osnutka pravilnika, ker sem prepričan, da so imeli tovariši, ki so ga izdelali, dobre namene. Spričo razprave na seji delavskega sveta podjetja se mi osiljuje misli na nekatere druge probleme, za katere pa mislim, da se ne porajajo samo v našem podjetju, pač pa so družbeni pojavi v času odmiranja administrativnega upravljanja, ki je za nadaljnji razvoj družbenih odnosov pri nas neozdrjen. Gre za miselnost, da je treba naš gospodarski razvoj in družbene odnose še nadalje usmerjati z administrativnimi ukrepi. V našem primeru gre za način reševanja problema honorarnega dela, oz. tako imenovanega »fuša«, ki ga opravljajo člani našega kolektiva po svojem delu ali poleg svojega dela v podjetju. Da bi to preprečili ali omejili, se predlaga v osnutku disciplinskega pravilnika v členu, ki govori o obveznosti delavcev, naslednji odstavek: »Upravljati vestno in marljivo delovne obveznosti in zaradi tega ne sprejemati delovne obveznosti izven podjetja brez izrecnega pristanka pristojnega organa po pravilih podjetja.«

Ali z drugimi besedami: »Za vsako plačano delo, ki bi ga opravljal kateri koli član Gradisa po svojem rednem delu, bi moral imeti pristavek pristojnega organa. Vsak drugačen postopek pa bi se obravnaval kot disciplinski prekršek.«

Nedvomno je honorarno delo »fuš« in nadurno delo problem, ki ga je treba osvetliti z več strani. Predvsem moramo ugotoviti vzroke, zakaj ljudje izven podjetja delajo še po svojem rednem delovnem času in kakšno škodo ali korist ima skupnost od tega.

V začetku preteklega leta smo imeli na stažbišču okoli 50 % tesarjev in zidarjev, ki se niso hoteli udeleževati nadurnega dela in so raje hodili popoldan na delo drugam, ker so več zaslužili. Vsa prepričevanja, kritike in disciplinski ukrepi niso tega spremenili. Ko pa smo po novem tarifnem pravilniku uredili nagrajevanje po delovnem učinku in ko smo z organizacijo akordnih skupin in

kompleksnih akordov omogočili občutno večje zaslužke, ni nihče več hodil popoldan drugam na delo. Delavci so z veseljem hodili na delo popoldan na stažbišče, včasih tudi ob 4. uri jutraj in delali do mraka. V času, ko osklajujemo družbene in blagodne odnose, nam mora biti razumljivo, da nihče več ne hodi na delo iz same ljubezni do dela ali do podjetja. Vsakdo dela za to, da ustvarja in zasluži, ker je, ozko gledano, od njegovega zaslužka odvisen njegov življenjski standard.

Če mu v podjetju nismo omogočili, da bi z boljšim delom več zaslužil, če ga nismo znali s polno zaposlitvijo prikleniti na njegovo delovno mesto, bo iskal dodatne zaslužke drugje in kdo bi mu zameril. V našem podjetju ta problem ni tako zaskrbljujoč, da bi mu bilo treba posvečati posebno pozornost. Res, da imamo nekaj težjih problemov, posebno v Ljubljani, imamo pa tudi učinkovita sredstva, s katerimi lahko take primere zdravimo. Gre predvsem za nekatere naše strokovnjake, ki se na debelo bavijo s projektiranjem, nadzorno službo in drugim podobnim »fušem«. Tu je treba samo ugotoviti, koliko tako udejstvovanje škoduje rednemu delu v podjetju in šele potem ukrepati. Zavedati pa se moramo, da odnosa teh strokovnjakov do dela v podjetju ne bomo spremenili s tem, da tarnamo čez njihovo »sušmarstvo« in slabo storilnost podjetju, po drugi strani pa jim delimo krepke nagrade kot ljudem, ki so pokazali nadpovprečno prizadevnost na svojih delovnih mestih. Če bomo tudi o bodoče tako ravnali, potem ne smemo pričakovati, da bodo disciplinski ukrepi izboljšali take odnose. Navedena dejstva dovolj zgornjo pričajo, da naših delavcev in uslužbencev ne bo mogoče odvrniti od iskanja dodatnih zaslužkov izven podjetja z disciplinskim pravilnikom in drugimi administrativnimi ukrepi. Ta problem bomo rešili edino z učinkovitim nagrajevanjem po delovnem uspehu in pravilno delitvijo dela.

Prepričan sem, da bodo organizirane ekonomske enote ta problem najbolj zadovoljivo rešile. Prav iskanje dodatnih zaslužkov izven podjetja pa nas opozarja, da nagrajevanje našega celotnega kadra še ni v celoti urejeno in da bo treba temu v bodoče posvečati še več pozornosti, sicer si bodo naši delavci in strokovnjaki še nadalje iskali dodatnih zaslužkov tudi brez izrecnega pristanka pristojnega organa.

L. Cr.

Nesreče po edinicah v februarju 1960

Edinica	Število zaposlenih	Nesreče pri delu			Nesreče na poti	Skupaj
		smrt.	tež.	laž.		
Gradbeno vodstvo Ljubljana	854	—	2	5	1	8
Gradbeno vodstvo Celje	773	—	—	12	—	12
Gradbeno vodstvo Maribor	966	—	2	7	—	9
Gradbišče Jesenice	508	—	—	7	—	7
Gradbišče Zalog	242	—	—	1	—	1
Gradbišče Koper	216	—	—	1	—	1
Gradbišče Ravne	290	—	—	2	—	2
Gradbišče Podvelka	154	—	—	7	—	7
Gradbišče Kranj	109	—	—	3	—	3
Centralni obrati Ljubljana	532	—	—	1	—	1
Centralni obrati Maribor	177	—	—	2	—	2
Obrat gradbenih polizdelkov	199	—	—	2	—	2
Lesni obrat Skofja Loka	144	—	—	2	—	2
Projektivni biro	31	—	—	—	—	—
Centrala	76	—	—	—	—	—
	4871	—	4	52	1	57

ZADNJE VESTI

■ Uredništvo »Gradisovega vestnika« se je odločilo, da omogoči vsem svojim članom naših delovnih kolektivov, ki imajo željo in voljo potovati po tujih deželah, spoznati svet in življenje v njem. Pogoj je, da zna vsaj en tuj jezik, oz. da ga vsaj toliko razume, da ga kje ne bi prodali. Zaenkrat je pripravljeno organizirati, če bo seveda dovolj prijavitelcev, potovanje v evropske dežele in v Afriko, in sicer: Iz Ljubljane prek Trsta v Benetke in Milan, nato pa čez Svico v Pariz, koder se bodo popotniki lahko od blizu ogledali znameniti Pigal. Od tod bodo potovali v London in nato čez Skandinavijo, Poljsko, Češkoslovaško in Avstrijo domov. Potovanje bi trajalo približno en mesec. Vse stroške tako napornega potovanja nosi uredništvo, vendar si jih bo odtrgalo od honorarjev za poslane topise. Vsi zainteresirani naj pošljejo čitljivo napisane prošnje na naše uredništvo (tovarišici Mili Capuder na tajništvo podjetja). Naj pa ne pozabijo priložiti dveh slik zaradi potnega lista. Prošnje je treba poslati takoj po prejemu te številke Gradisovega vestnika.

■ Vsa naša gradbišča obveščamo, da je naše centralno skladišče izjemoma nabavilo veliko količino okenskega stekla, ki je na razpolago vsem zainteresiranim po dnevnih cenah. Odločili so se, da bodo dali popust vsem tistim, ki bi steklo takoj plačali v gotovini, ker si je morala uprava za nakup tega stekla najeti kredit pod posebnimi pogoji.

■ Lani smo se že radostili ob vesti, da je naš dom na Pokljuki že pod streho. Žal moramo ugotoviti, da je bila to le navadna novinarska raca. Po letu čakanja pa se je izkazalo, da je tudi ta raca rodila uspeh, saj je spodbudila jeseniški kolektiv, da je s prostovoljnimi delom dom končno le dogradil. Ker pa so ga sami gradili, dom ne bo odprt za druge člane Gradisa, če edince ne bodo prispevale določen delež v denarju. Vsota še ni določena, ker delavski svet še ni zasedal. Dom bo odprt 1. aprila letos.

■ Žal je bil naš list zaključen, preden so naši strokovnjaki odpotovali v Sovjetsko zvezo. Zvedeli pa smo iz zanesljivih virov, da so jim pripravili nadvse pristržno slovo. Na železniški postaji v Ljubljani se je zbralo več kot tisoč ljudi, godba Ljudske milice je igrala žalne koračnice, vagon, v katerem so se odpeljali, pa je bil okrašen s transparenti in lovorovimi vencami. Prisotne je to sicer začudilo, vendar priredi-

telj ni hotel našemu dopisniku nič določnejšega povedati, kakšnega pomena so bili lovorovi venci. Ob odhodu je imel naš direktor slavnostni govor, ki ga po pomoči naša radijska postaja ni prenašala. Poslušalci se spomnijo, da je popotnikom zaželel srečno pot, v imenu popotnikov pa se je od vseh navzočih poslovil naš tehnični direktor, ki je bil sila kratek in jednat. Dejal je: »Zdravo in na svidenja kmalu.« Zaradi velikega hrushča nam ni uspelo slišati še drugih besed. Medtem pa je vlak že odpeljal. Čestitkam se pridružujemo tudi mi.

■ Težko pričakovani stolpni žerjav Liebherr je končno prispel. Žerjav se postavi sam v eni uri. Delal bo na PBM v Ljubljani. Slika kaže montažo žerjava.

■ Prevzeli smo velika dela na kanalu Dunav-Tisa-Dunav. Vrednost del 4,5 milijarde v treh letih. Išče mo prostovoljce!

■ Iz Projektivnega biroja: Ing. Umek iz našega Projektivnega biroja je s svojimi sodelavci v izredno kratkem času izdelal vse načrte za poslovno zgradbo na Titovi c. 3 v Ljubljani. Isti projektant je v veliki zadovoljstvo investitorja izdelal projekt »Verigarne« v Lescah.

■ Naši inženirji v centrali podjetja so se odrekli vsega honorarnega dela izven podjetja.

■ Rešeno je vprašanje gramoznice za celjski bazen. Načrte zanjo, katero bomo uredili v kooperaciji z GIP Ingrad, je izdelal naš konstrukcijski biro. Naš sodelavec je poiskal šefa biroja v njegovi pisarni. Uspelo je ukrasti mu nekaj minut dragocenega časa:

— Tov. inženir, ali bi hoteli povedati nekaj besed o vašem delu v zadnjem času?

— Pred kratkim smo izdelali projekt izdelka Obrata gradbenih izdelkov in ga razposlali vsem zainteresiranim. Zlasti je važno, da so dobila Projektivna podjetja v roke naš projekt za DIN strop, s katerim bo obrat lahko zalagal celotno Ljubljano in omogočil opekanam, da v večji meri izdelujejo zidak.

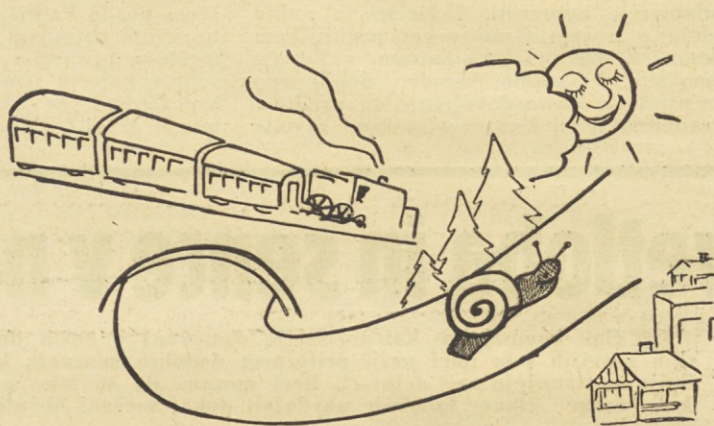
— In drugo?

Rešili smo vprašanje enozrnatega agregata za potrebe OGP. Tudi za transport izdelkov tega obrata od stroja do gradbišča smo našli zelo ugodno rešitev.

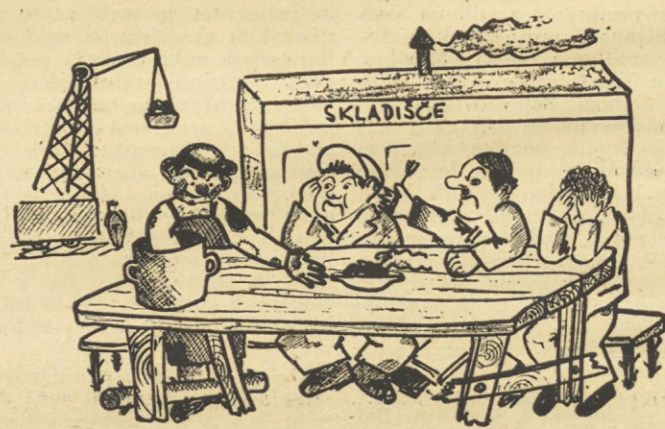
■ Prvega je doživelo naše podjetje nadvse pomembno slavlje. Odprli so namreč povsem rekonstruirano betonarno, ali kakor se ji uradno reče: Obrat gradbenih izdelkov. Toliko cvetja v tako zgodnjem spomladanskem času še nismo videli. Pripovedujejo, da so ga posebej naročili iz Splita. Ob vходу je stal velikanski slavolok, ki še danes priča o tej sila veliki zmagi našega podjetja. Slavolok si lahko vsak ogleda, ker ga vsak dan zalivajo, da rožice ne bi ovenele. Cvetlični opojni duh pa je tako močan, da seže celo do tovarne kleja, kjer izgubi svojo naravno aromo. Nadvse vzradoščen pa je bil tovariš Lipovec, upravnik betonarne, ki je gostom iz vse Slovenije pristržno stiskal roke. Na svečano okrašenih tribuni so se nato razporedili gostje, godba iz Zelene jame (lahko bi za tako slovesnost poskrbeli kaj odličnejšo) je zaigrala himno, upravnik pa je imel slavnostni govor, v katerem se je iskreno zahvalil vsem projektornemu vodstvu ter podjetju, da so poskrbeli za tako naglo dovršitev tega tako pomembnega objekta. Po slavnosti so se gostje in člani kolektiva podali na skromno zakusko.

Dvajset let prepozno

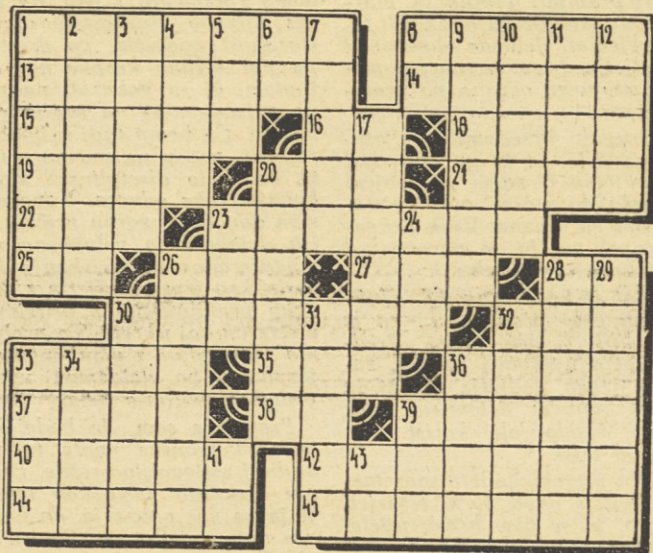

Gradnja ceste v Hrastniku

Delitev hrane na enem izmed naših ljubljanskih gradbišč

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. gorski hrbet pri Mariboru, na katerem ima »Gradis« počitniški dom, 8. tovarna v Slovenski Bistrici, za katero smo gradili nove industrijske objekte, 13. nasajenost, sitnost, 14. plesnoba na vinu, 15. bela vodna ptica, 16. veznik, 18. ljubljansko podjetje, za katerega smo zgradili stanovanjsko poslopje v Ulici Moše Pijada, 19. travniška rastlina (tudi sultanat v Arabiji), 20. pritok Volge, 21. afriška škorklja, 22. sukanec, 23. prvi povojni jugoslovanski umetniški film (žensko ime), 25. kemični znak za američij, 26. števnik, 27. pristanišče v Izraelu (Akron), 28. kratica za »mesto pečata«, 30. kraj blizu Ljubljane, kjer smo zgradili novo hidrocentralo, 32. krajevni prislov, 33. najmanjši delec snovi, 35. žensko ime, 36. živali, ki rijejo pod zemljo, 37. vrata v leseni ograji (množina), 38. japonska dolžinska mera, 39. industrijsko mesto na Gorenjskem, 40. velike kovinske posode, 42. rudnik lignita na Stajerskem, pri katerem je naše podjetje zgradilo nove industrijske objekte, 44. drevo, 45. tuja za odpadnika.

Navpično: 1. domače žensko ime, 2. izoliran, 3. predsednik Upravnega odbora »Gradisa«, 4. ime pesnika

Župančiča, 5. plemo, 6. začetnici slovenskega pesnika, pisatelja in literarnega kritika, 7. nauk o pravosti, 8. tretji soglasnik in prvi samoglasnik v abecedi, 9. rudnik svinca na našem delu Koroške, kjer je »Gradis« gradil industrijske objekte, 10. močvirna ptica, 11. konice, 12. kraljevina v Indokini, 17. običaj, 20. angleško moško ime (Dickensov junak Twist), 23. huda jeza, 24. popularno ime predsednika ZDA Eisenhowerja, 26. podlaga vsake stavbe, 28. nepravilnost, motenje, 29. aretiran, zaprt, 30. hidrocentrala na Savi blizu Zirovnice, ki jo je gradilo naše podjetje, 31. oljka, 32. ameriški filmski igralec (Cary), 33. sinjska viteška igra, 34. tovarna tekstilnih in usnjarskih pomožnih sredstev v Ljubljani, 36. velik ogenj, 39. nekdanja kratka za osnovne organe oblasti, 41. oslov glas, 43. pesnitev.

RESITEV KRIZANKA

Vodoravno: 1. baržun, 7. Zagreb, 13. orient, 14. mrziti, 15. Katra, 16. sen, 17. mat, 18. slej, 19. strup, 21. sni, 22. Martinšek, 25. PM, 27. Valna, 28. Daro, 31. reč, 33. boa, 34. Zalog, 35. iridij, 37. manež, 38. Dekani, 39. vrtnar.

Sklepi upravnega odbora podjetja

■ Soglasno se sprejme sklep, da se predlaga delavskemu svetu odobritev zaključnega računa podjetja za leto 1959, s tem, da se razdeli izkazani čisti dohodek 1.791.823.504 din takole:

a) za kritje izrednega proračunskega prispevka iz leta 1958	1.660.552
b) za osebne dohodke delavcev	1.612.000.000
c) za redni prispevek v rezervni sklad podjetja	25.404.071
d) za prispevke v skupne rezervne sklade gradbeništva (10 % + 2 %)	14.879.978
d) za sklad skupne porabe	12.000.000
	1.665.943.601

Ostanek 125.879.903 din pa pusti kot razporejena sredstva čistega dohodka.

Ta sredstva naj se postopoma prenašajo v sklad skupne porabe.

Nerazporejena sredstva v višini 125.897.903 din se nameni:

25 % sred. za fond obrat. sred.	34.469.976
vrniti na sklad obrat. sredstev	864.586
Dotacije počitniških domov	4.505.467
Obveznost za stan. akcijo v Ljubljani	38.770.502
Anuitete	10.196.200

Za akotacijo na nove objekte:

za stanov. v Celju	7.000.000
za samski dom v Ravnah	8.000.000
za stanov. Jesenice	12.000.000
za združeno gradnjo	5.075.372
za počitniški dom Poreč	3.000.000
za dozdavo stanovanj v Skofji Loki	2.000.000

Skupaj din 125.879.903

UO predlaga, da se v letu 1960, pri delitvi sklada skupne uporabe prvenstveno pokrije obveze na zgoraj naštetih objektih.

■ UO predlaga DS, da na načelni pristanek glede najetja kredita za združeno gradnjo.

■ UO predlaga DS, da se prekoračitve po investicijskem planu, ki bi se morale kriti iz lastnih sredstev, krijejo iz sklada osnovnih sredstev.

■ UO predlaga DS v odobritev prečiščenih Pravilnik o ekonomskih enotah.

Kolikor bo DS potrdil zgoraj navedeni Pravilnik, se osnujejo ekonomske enote, in sicer:

a) pri gradbenem vodstvu Celje na objektu Merx, z vodjem ekonomske enote Leonom Dobnikom. Faktor za gradb. dela za obr. ek. enote se določi na 0,95,

b) pri gradbenem vodstvu v Ljubljani na objektu Nove Jarše, z vodjem ekonomske enote ing. Silvom Erjavcem.

Faktor za gradbena dela se določi za obračun ekonomski enoti 0,59,

c) Ekonomski enoti Merx v Celju se odobri izplačilo zneska 685.392 din za dvomesečno razdobje,

e) Uprava podjetja pripravi študij ekonomskih enot drugega tipa (železokrivci, strojniki), ki bo potem sestavni del Pravilnika o ekonomskih enotah.

■ Predlog disciplinskega pravilnika se predloži v potrditev delavskemu svetu podjetja.

■ UO se v principu strinja z akordnim cenikom za komunalno. Cenik je še detajlno obdelati ter ga dostaviti edincem v uporabo.

■ Potrdi se poročilo o nagrajevanju za leto 1959 s tem, da se odobri izplačilo razlike med 80 % in 100 %, t. j. razlika med zneskom 49.468.840 din in 60.115.595 din, kar znaša 21 % neizplačanih zneskov.

■ Za obrate se spremeni plačilo 4 % stroškov centralne režije: Za vse izdelke, polizdelke in usluge, ki jih obrati izvršujejo za naše edince in ki jih te edince obračunajo pod gradbenimi deli, odpade plačilo 4 % stroškov centralne režije.

Za ostala dela, to je za vsa dela, ki jih izvršujejo naši obrati za naše edince, ki jih te edince obračunajo pod obrtniškimi deli ali tujimi storitvami in pa za vsa dela za tuje naročnike, plača obrat 4 % stroške režije

■ Na predlog komisije za premije:

a) vzame UO na znanje predlog spremembe konstrukcije hladilne hale steklarne Straža od ing. Janeza Zerovnika.

b) Sprejme se na znanje prijava racionalizacije postopka notranjih in zunanjih transportov za vse vrste zidakov, ki jih izdelujejo stroji Rosa-Cometta, Comet in Schlosser. Prijavitelj Jože Lipovec.

c) Odobri se izplačilo premije ing. Alojzu Stoku in Stanetu Uhanu v znesku 108.191 din za prihranek pri uporabi odpadnega livarskega peska na mesto običajne mivke za izdelavo vseh vrst ometov, estrihov itd. Particizacija je 50 % ing. Alojzu Stoku in 50 % Stanetu Uhanu.

e) Odobri se izplačilo premije v znesku 94.678 dinarjev, na katerega participirata Franc Juvanc in Ferdo Cvikel po 50 % za prihranek pri izvedbi opazov na deponiji TE Soštanj.

■ UO opozarja na dosledno izvajanje okrožnice št. 3399 od 7. XI. 1959 v zvezi z oddajanjem obrtniških del, sicer se bodo izvajale sankcije.

■ Potrdi se akordni cenik delavnic Maribor za nova strojna dela.

■ Dotacije športnim društvom se bodo dodelile, ko bodo zbrane vse prošnje oziroma potrebe. Zato sečasno odložijo prošnje za denarno pomoč: Kegljaškemu klubu »Gradis« Maribor, Strelskega društva »Gradis-Kovinar«, Ljubljana.